

vredes

NOORD ZUID DIALOOG

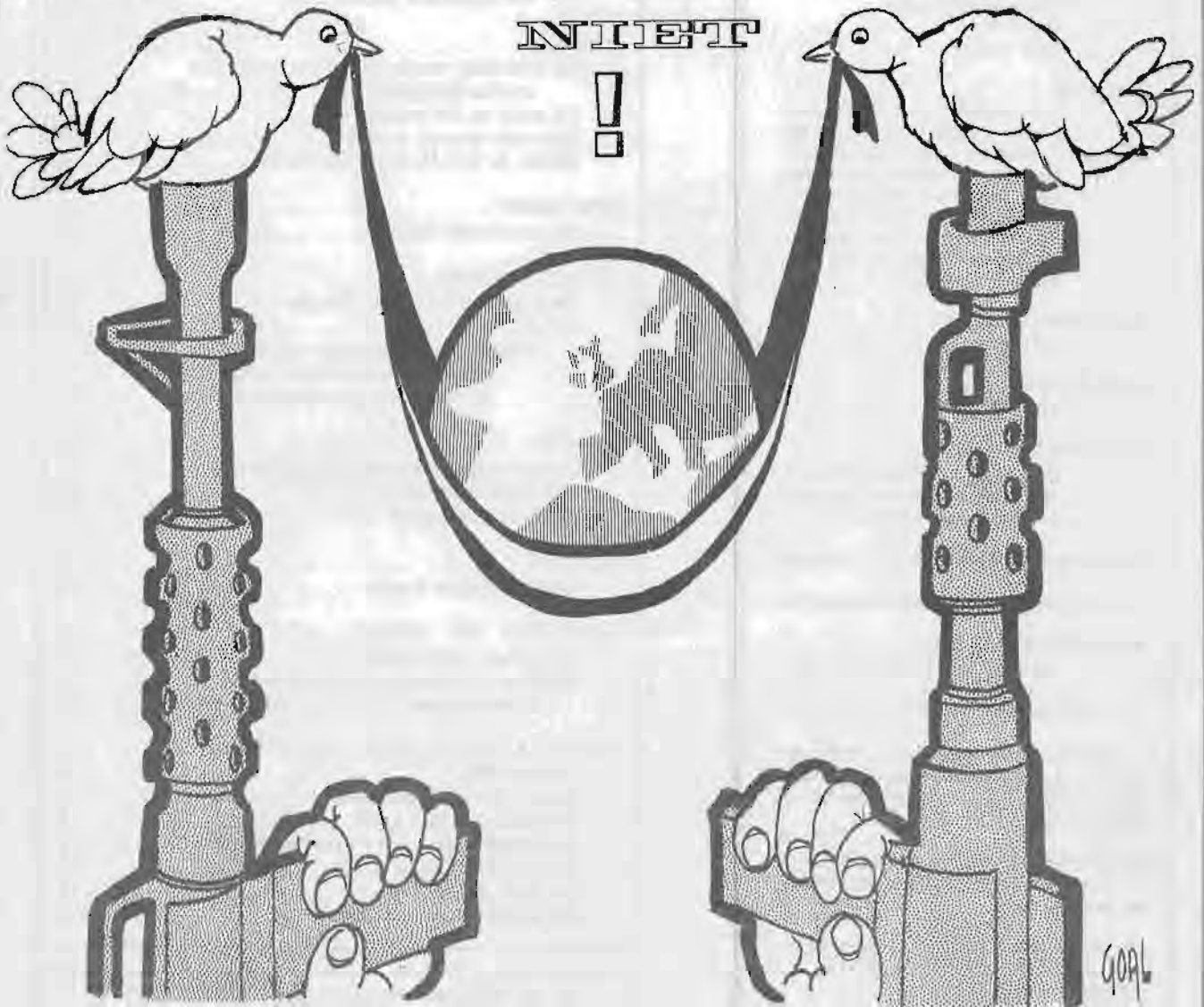
MAANDBLAD VOOR INTERNATIONALE POLITIEK EN VREDESPROBLEMEN

19e jrg. - nr. 158 - DECEMBER 1976

SCHIELT

NIET

!

vrede

„VREDE” Studie- en informatiecentrum
voor vredes- en ontwikkelingsproblematiek
v.z.w.

maandblad 10 nrs. per jaar

REDACTIE-BEHEER

PUBLICITEIT :

Onderbergen 51 - 9000 Gent

Prk : 000-0956015-80

- Vrede v.z.w. - 9000 Gent

tel. 091/ 23.82.52

LEESGELD :

250 fr. per jaar

25 fr. per nummer.

STEUNABONNEMENT : 500 fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER :

Michel Vanderborgh

Dreef 10a

9401 Pollare

REDACTIE :

Theo Bailleul, Paula Burghgraeve,

Nadine Crappé, Paul Wagemans,

Chantal De Smet, Jules Verhelst

Jean-Pierre Everaerts, Luc Kongs,

Griet Maréchal, Michel Tanret,

Kathleen Steel, Luk Vermeire,

Jan Verwest, Bob Wolstijn,

Wilfried De Vlieghere, Elie Elia,

Brigitte Van Maele.

REDACTIESECRETARIS :

Jo De Schuyter

HOOFDREDACTEUR :

André De Smet

VASTE MEDEWERKERS :

Frans De Winter, Ward Ruyslinck,

Staf Schmidt, Jan Van Calsteren,

Jos Wolles, Janine De Rop

Centrum voor UNO-recht (V.U.B. - Brussel)

Centrum voor Latijns-Amerika (Roermond)

ABONNEMENTENDIENST :

Lotty Verwest, Carlos Van Vooren

„Vrede” wil de spreekbuis zijn van al diegenen die - door degelijke informatie of voorstellen - een bijdrage willen brengen tot de internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook beroep op de medewerking van al diegenen die hier toe kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoorden dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK :

Bechbulte Werkplaats, Landegem

UIT DE INHOUD

	Blz.
EDITO	3
Europa trekt het kleedje van de Radikalerenlass aan	3
UNO	4
N.A.V.O. Assemblée	4
Voortzetting zelfde politiek	4
O.V.N. Angola wel, Vietnam niet	5
EUROPA	6
Sovjet standpunt inzake het bewapeningsprobleem	6
Het geval Wolf Biermann	8
Portugal op weg naar de uitbouw van een socialistische maatschappij ?	9
Chronologie van de gebeurtenissen in Portugal sinds januari 1976	10
AFRIKA	12
De bevoiking van de Saharouie vecht voor onafhankelijkheid	12
De strijd op het politiek vlak	12
Historiek van een konflikt	13
België, de O.V.N. en de apartheid	14
DOKUMENT	15
De noord zuid dialoog	15
NOORD-AMERIKA	20
Even uw aandacht voor Mexico	20
U.S.A.	21
Verhoogde bewapening van de Navo- strijdkrachten of een bijdrage tot de ontspanning en de wereldvrede ?	21
CIJFERS	22
Ook de jeugdwerkloosheid stijgt in Europa	22
Ontwikkelingshulp E.E.G.	22
Steun voor Libanon	22
BOEKEN	24
Ontspanning in Europa	24
OPVOEDEN TOT VREDE	25
Het kwade en het goede	25
Positieve en negatieve aspecten van de inwerking van de mens op de natuur	26
AANVULLENDE KORTE BERICHTJES	
Vredesfonds	4
Japan : oorlogsmisdadigers	5
Wanneer men geld heeft	5
Zeebrugge hervat zijn wapentransporten	11
Wetsvoorstel Glinne en CS	11
De zaak „Menten”	11
De wapens en wat ze kosten	23

In de volgende nummers zijn eveneens speciale bijdragen voorzien van I. Lindemans, T. Colpaert, G. Snijkers, Y. Vandesteën, W. Courteaux, F. Beke, R. Braet, R. Denys.

EUROPA TREKT HET KLEEDJE VAN DE RADIKALENERLASS AAN

U weet natuurlijk, of misschien ook wel niet, dat in de Duitse Bondsrepubliek van zowat 800.000 functionarissen of kandidaat-functionarissen het verleden en het heden onderzocht en doorgelicht wordt bij middel van versnipperde verzamelde informatie, van inlichtingen van de databanken, van het gesnuffel van de Verfassungsanschutz (de geheime dienst), van verklikking zelfs (al neemt die wel alle soorten vormen aan).

U weet natuurlijk, - of misschien ook wel niet, dat aan de basis van dit schnüffeln de Radikalenerlass, ofte het Radikalenbesluit, ligt dat op 28.1.1972 door de konferentie van de eerste ministers van elf-Westduitse deelstaten (met de Kanselier) - vrij vertaald - stelt dat „zij die niet kunnen waarborgen op elk ogenblik de Vrije en Democratische Orde - konform aan de grondwet - te zullen eerbiedigen geen ambtenaar kunnen zijn. „Hieraan wordt toegevoegd : „de fundamentele orde moet door de ambtenaren actief binnen EN buiten de dienst in stand gehouden en verdedigd worden”.

U weet natuurlijk, - of misschien ook wel niet, dat in de Duitse Bondsrepubliek voor zowat 3.000 van de 800.000 doorgelichte burgers het resultaat kort en bondig „Berufsverbot” is geweest d.i. uitsluiting of schorsing uit het ambt, niet toezegging tot het ambt, niet benoeming, belemmering het tweede (noodzakelijke om lesgever te worden) staatsexamen af te leggen enz.

U weet natuurlijk, - of misschien ook wel niet, dat volgens de S.P.D., de F.D.P., de C.D.U., de C.S.U. „Berufsverbot” in feite bestaat maar dat men in een enkel geval wel maatregelen heeft moeten treffen teneinde de veiligheid van de Staat te verzekeren.

Wat U nu misschien niet weet is dat Europa zich ook, langzamerhand, tooit in het kleedje met de modieuze „Berufsverbote” - en „Radikalenerlass” kleuren.

7.000 ambtenaren van de Europese gemeenschap worden geacht een uitgebreide vragenlijst te beantwoorden i.v.m. hun publieke en private leven willen zij lid van het personeel van de Europese gemeenschap blijven.

Bij de vragen - ook hier gesteld uit „veiligheidsoverwegingen” - treft men zo bvb. volgende aan :

- Bent U ooit lid of sympathisant geweest van een kommunistische organisatie ?
- Hebt U familieleden of vrienden, die leven of geleefd hebben in een land dat - op het ogenblik dat zij er leefden - een kommunistische regering had ?
- Bent U in kontakt met een persoon die kommunist is, of geweest is ? (indien het antwoord positief is moet men op pagina 6 alle verdere details vermelden...).

Uit de officiële verklaring van de Brusselse commissie (op 15.10) kon men concluderen dat de enquêtes zich toespitsten op de Europese functionarissen van alle nationaliteiten werkzaam in de EEG, Euratom en EGKS.

De woordvoerder van de commissie beweerde dergelijke praktijken te kunnen verantwoorden vermits zij slechts functionarissen zouden treffen die toegang hebben tot „geheimen” - zonder echter te bepalen wat de definitie is van de term geheim, noch naar welke maatstaven men handelt.

De Europese regeringen hebben zich totnogtoe niet bekommerd om deze zaak, ze verder laten evolueren, ze verder laten groeien.

Tweemaal krijgen ze nul op het rekwest :

1. Ook in hun naam verkracht men de rechten van de mens, onderzoekt men het persoonlijk leven van de functionarissen ;
2. Zij aanvaarden - gelaten of met toestemming ? - dat dergelijke praktijken op burgers van hun eigen land toegepast worden.

Of is dit misschien een algemene repetitie, een voorbode van de grote aanslag op de democratie in alle lidstaten van de Europese gemeenschap ? **Wie weet !**

Indien de regering niet nu, onmiddellijk, reageert laat **ONS** reageren en laat ons niet vergeten wat de Duitse theoloog **MARTIN NIEMOELLER** reeds meer dan 30 jaar terug voorvoelde :

*Toen de nazi's de communisten arresteerden
heb ik mijn mond gehouden
ik was toch geen communist ?*

*Toen ze de katholieken arresteerden,
heb ik niet geprotesteerd,
ik was immers niet hatholiek ?*

*Toen ze de sociaaldemocraten opsloten,
heb ik gezwegen,
ik was immers geen sociaaldemocraat ?*

*Toen ze mij arresteerden,
was er niemand meer,
die kon protesteren.*

C.D.S.

UNO

N.A.V.O. ASSEMBLEE

VOORTZETTING ZELFDE POLITIEK

De NAVO assemblée vormt een bijeenkomst van parlementsleden uit de vijftien lidstaten. Aan de jaarlijkse bijeenkomsten nemen zowat 200 parlementsleden deel maar deze vergadering heeft geen wetgevende of beslissingsrecht doch kan wel aanbevelingen doen aan de NAVO raad.

De recente bijeenkomst die doorging in Williamsburg in de Amerikaanse Staat Virginia heeft zeker aangetoond dat men in NAVO kringen geen aanstalten maakt te breken met de tot heden gevoerde koude oorlogspolitiek. Het woord detente stond eens te meer siecht aangeschreven en van een nieuwe benadering van de internationale problemen is eveneens geen sprake geweest.

Dit is duidelijk tot uiting gekomen in de reacties op het rapport van Piet Dankert, lid van de fractie van de Nederlandse P.v.d.A.

Dankert wees er op dat de houding van de NAVO jegens de Sovjet-Unie veel te veel ingegeven wordt door achterhaalde concepten en overdreven vrees en bezorgdheid dat een meer realistische en objectieve benadering nodig is. De ontspanning, verklaarde Dankert, wordt geïdentificeerd met de Amerikaanse minister Kissinger. De Nederlandse volksvertegenwoordiger wees er op dat de ontgoocheling over de resultaten van de ontspanning werden versterkt door de gebruikelijke argumenten van militairen en wapenprodukten wier belangen hen er toe brengen de Sovjet-Unie als een dreigende en gevaarlijke vijand voor te stellen.

Dankert wees er op dat zijn kritiek op de NAVO en Kissinger niet betekent dat hij de Sovjet-Unie ziet waarvan het beleid op altruïsme is gebaseerd maar wees er op dat de NAVO vaak beïnvloed wordt door stemmen wier pathologische reacties tegenover de Sovjet-Unie een objectieve houding tegenover ontwikkelingen buiten de Oost-West verhoudingen onmogelijk maken. In een overdreven reactie op die ontwikkeling ziet hij het gevaar voor een terugkeer naar de sfeer van de jaren van de koude oorlog met een onvermijdelijke escalatie in de ontwikkeling van de bewapening die fatale gevolgen zou kunnen hebben. Tegen deze zienswijze werd fel van leer getrokken door de Republikeinse senator Jacob Jarvis de leider van de Amerikaanse delegatie in de NAVO assem-

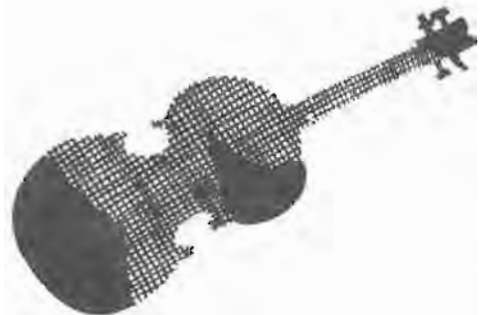
blée. Na een akte, die volgens sommige leden geen voorgaande kent, werden de stellingen van de rapporteur door de politieke commissie verworpen.

Een resolutie werd o.m. gestemd waarin gewezen werd op het gevaar dat het Kommunisme betekent voor Italië. De twee en twintigste vergadering vermeende dat... „krediet verlenen aan de verklaringen van sommige kommunistische partijen slechts de openbare opinie zou ontwapenen voor wat betreft de noodzaak de verdedigingspolitiek verder te zetten...“.

Een andere resolutie voorziet besprekingen met Spanje en de toelating aan Madrid een observator te zenden naar de verkiezingen die volgend jaar zullen plaats hebben. Ondanks beide resoluties een meerderheid haalden was er verre van eensgezindheid.

De socialistische parlementsleden die aan deze vergadering deelnamen stemden in hun overgrote meerderheid tegen de voorgestelde resoluties maar maakten geen 40 procent van de assemblée.

Sekretaris Generaal Luns van de NAVO ontpopte zich eens te meer als een van de trouwste voorvechters van de traditionele koude oorlogspolitiek van de NAVO.

VREDESFONDS

G.D. Oostende	: 100 fr.	W.W. Tielt	: 200 fr.
JP.E. Gent	: 50 fr.	M.VH Gent	: 100 fr.
J.C. Oostakker	: 50 fr.	E.M. Brussel	: 100 fr.
A.M. Dilbeek	: 100 fr.	W.W. Kortrijk	: 100 fr.
J.V. Gent	: 100 fr.	G.M. Gent	: 100 fr.
N.V. Evergem	: 100 fr.	B.B. Tongeren	: 100 fr.
M.T. Gent	: 100 fr.	R.W. Brugge	: 50 fr.
M.V. Gent	: 50 fr.	A.D. Oostende	: 100 fr.
E.D. Brugge	: 100 fr.	T.B. Gent	: 100 fr.
E.C. Antwerpen	: 100 fr.	L.V.	: 100 fr.
F.V.	: 50 fr.	Naamloos	: 150 fr.
V.D. Brugge	: 200 fr.		

Dank voor deze vriendelijke medewerking.

Stort eveneens een bijdrage in ons VREDESFONDS. Of nog beter. Vraag aan uw financiële instelling met een **BE-STENDIG ORDER** maandelijks een bepaald bedrag op onze rekening over te schrijven. Vraag ons zo wenselijk het nodige formulier.

Deze regelmatige kleine hulp is voor ons van een uitzonderlijk belang. Zij laat ons toe beter het hoofd te bieden aan de toenemende prijsstijgingen en met meer kracht onze akties te ontwikkelen voor vrede en ontwapening. Maak er dus uw „vrije“ belasting voor de vrede van.

O.V.N. ANGOLA WEL VIËTNAM NIET

Zoals men weet is alleen de Veiligheidsraad gemachtigd nieuwe leden voor te stellen voor het lidmaatschap bij de O.V.N. De vaste leden van de Veiligheidsraad zijn Frankrijk, China, Groot-Britannië, de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten. Deze moeten eensgezind zijn, of zich onthouden, om de opname van een nieuw lid mogelijk te maken.

Een tegenstem komt uit op een veto waardoor de aanvaarding verworpen wordt.

Slechts het daaropvolgend jaar kan opnieuw een kandidatuur ingediend worden.

De Verenigde Staten heeft zijn veto gesteld tegen de opname van Viëtnam. De enige justificatie voor deze houding is de bewering dat Hanoi weigert informatie te verstrekken over enkele honderden Amerikaanse G.I.s die in dit land vermist zijn. De V.S. administratie wil, met dit sentimenteel argument de Amerikaanse openbare opinie op haar kant krijgen. Geen woord zegde de Amerikaanse vertegenwoordiger echter over de honderdduizenden Viëtnamezen die haar troepen in Viëtnam op de meest barbaarse wijze hebben gedood. De ware reden is echter dat Kissinger zich destijds, bij de ondertekening van de akkoorden van Parijs, zich verbonden heeft schadevergoeding te betalen voor de heropbouw van Viëtnam. De huidige V.S. administratie zoekt dus tijd te winnen en nog een jaar alles uit te stellen.

Zal Carter het als President over een andere boeg gooien ?

Voor wat Angola betreft hadden Ford en Kissinger herhaaldelijk verklaard dat zij zich zouden verzetten tegen de opname van Angola gezien de aanwezigheid van Cubaanse troepen in dit land.

Dergelijk argument houdt zeker geen steek om reden dat het hier slechts om een voorlopige regeling gaat die tussen Angola en Cuba werd afgesloten en tevens omdat de Amerikanen zelf in tientallen landen van de wereld troepen hebben, landen die wel lid van de O.V.N. zijn.

De V.S. administratie is zich echter, rekening houdende met de toestand in Zuidelijk Afrika, gaan bedenken. Zij wist dat zij talrijke Afrikaanse Staten, op wiens steun zij vandaag nog rekent om in Rodhesië en Zuid-Afrika een gunstige oplossing te vinden, zou ontstemmen en tegen haar in het harnas jagen.

Een week na de afwijzing van Viëtnam heeft de Veiligheidsraad met dertien stemmen voor de opname van Angola aanbevolen als honderzesenveertigste lid van de O.V.N. De Verenigde Staten onthield zich bij de stemming en China, dat zich steeds als de grote verdediger van de ontwikkelingslanden opwerpt nam niet deel aan de stemming.

Alle achterhoede gevechten ten spijt betekent dit een nieuwe overwinning voor de democratische krachten in de wereld.

KORTE BERICHTJES

JAPAN : OORLOGSMISDADIGERS

Een uitzending in de Japanse T.V. op 19 november heeft in dit land heel wat ophef gemaakt.

In een reportage, gewijd aan de tweede wereldoorlog, werd bekend gemaakt dat Japanse wetenschapsmensen die vandaag belangrijke plaatsen bekleden in de regeringsadministratie en privébedrijven tijdens de oorlog bacteriologische proefnemingen hebben gedaan op Chinese gevangenen.

Deze gevangenen die tussen 1941 en 1945 opgesloten werden in een concentratiekamp in Mandjourië stierven er tengevolge van diverse insputtingen (pest, cholera, enz.) die hun met experimentele doeleinden werden toegediend. Meer dan 3.000 gevangenen stierven tengevolge van dergelijke experimenten die werden uitgevoerd met het doel bacteriologische wapens op punt te zetten. Volgens een van de getuigen M. Akimoto, die door de journaliste Mej. Yoshinaga werd ondergevraagd, zouden zijn ex-collega's geen enkel spijt of schaamte hebben voor de door hun uitgevoerde misdaden. Integendeel, ieder jaar houden ze in een badstad een bijeenkomst om hun vriendschapsbanden te verstevigen.

Zoals in West-Duitsland zien we dus dat het fascisme niet verdwenen is.

WANNEER MEN GELD HEEFT

Ieder kent de geschiedenis van Patricia Hearst de dochter van de Amerikaanse krantenmagnaat. Men weet dat Patricia Hearst werd ontvoerd maar later met haar ontvoerders zich schuldig maakte aan bankovervallen. Op 23 september werd Juffrouw Hearst tot zeven jaar gevangenisstraf veroordeeld en zij moet in de volgende maanden voor andere misdaden terechtstaan.

Patricia Hearst is echter de dochter van een multi-miljonair. Een met geld, macht en invloed in de politieke en gerechterlijke middens. Patricia Hearst werd nu in voorlopige vrijheid gesteld tegen een borgsom van anderhalf miljoen dollar. Tweemaal per week zal ze telefonisch contact moeten opnemen met een gerechterlijk officier en zich één maal per maand persoonlijk met deze kontakt opnemen.

Een anderhalf miljoen dollar is voor de krantenmagnaat Hearst natuurlijk een peulschilletje maar de vroegere vrienden van Patricia, die vanzelfsprekend geen rijke papa hebben mogen in hun cellen blijven. In het zogeroemde land van „vrijheid“ wordt met geld dus nog heel wat bereikt. Democratie noemen ze dat...

EUROPA

SOVJET STANDPUNT INZAKE HET BEWAPENINGSPROBLEEM

We hebben hier reeds herhaaldelijk de nadruk gelegd op de onrustwekkende ontwikkeling van de bewapeningswedloop. Ondanks het feit dat er sinds geruime tijd een zekere politieke ontspanning is waar te nemen vindt deze detente geen weerklank op het militaire vlak.

De hoopvolle ondertekening van het Slotakkoord van de Konferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa te Helsinki blijkt, voor wat het militaire aspect betreft, t.t.z. de besprekingen die te Wenen plaats hebben voor de troepenvermindering in Midden-Europa, niet op te schieten. Een wederzijds wantrouwen, zorgvuldig voor bepaalde middelen onderhouden, valt hier niet te ontkennen. In ons persmedia verschijnen regelmatig bijdragen die de „andere zijde“ alle slechte intenties toewijzen. Dergelijke perskampagnes, zorgvuldig onderhouden door belangengroepen (multinationals) hebben natuurlijk tot doel de openbare opinie murw te maken voor steeds nieuwe militaire uitgaven, voor de aankoop van steeds „betere“ en duurere wapens.

We hadden de gelegenheid enige informatie op te doen bij iemand van de „andere zijde“. Gezien we weinig gelegenheid krijgen een Sovjet standpunt terzake te kennen en alle informatie nuttig is om inzicht te krijgen in dit complex probleem houden we er aan ook onze lezers deze zienswijze te laten kennen.

De Heer Sobakine, oud Ambassadeur van de Sovjet Unie bij de Unesco, specialist inzake ontwapeningsproblemen, die in ons land verbleef tergelegenheid van een Internationale Konferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa gaf ons de zienswijze van zijn land te kennen over dit belangrijk probleem.

* * *

De heer Sobakine gaf ons reeds bij de aanvang zijn ongerustheid te kennen over het feit dat, in oppositie tot de politieke ontspanning, de bewapeningswedloop zonder meer blijft doorlopen. De enkele akkoorden die wel werden afgesloten blijven beperkt tot de strategische wapens. Sobakine geeft ons dan een overzicht over de belangrijkste onderhandelingen en het standpunt van zijn regering terzake.

WENEN.

De onderhandelingen te Wenen, die het verlengstuk zijn van de Konferentie te Helsinki, waar het probleem van de troepenvermindering in Midden-Europa het onderwerp zijn blijven ter plaatse trappelen.

Volgens dhr. Sobakine heeft het meningsverschil tussen

Oost en West hier een fundamenteel karakter. Volgens het Sovjet voorstel, zegt hij, moet hier de gelijktijdige en gecontroleerde vermindering worden nagestreefd van de bewapening van alle landen van Midden-Europa terwijl het Westen eerst de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten aan de beurt moeten komen waarna de andere landen in een tweede etappe aan de beurt zouden komen.

Dhr. Sobakine verklaart dat de S.U. akkoord gaat met het principe van twee etappen maar op voorwaarde dat periodes worden vastgelegd, bv. 1 of 2 jaar en dit met vastlegging van procenten.

Het Westen, zegt hij, wil zich echter slechts verbinden voor een eerste etappe zonder de vastlegging van een bepaalde periode. Volgens de Sovjetvertegenwoordiger staat zijn land op de bepaling van vast omlijnde periode en procenten gezien ook in Europa sterke legers bestaan o.m. de Bundeswehr die over een enorme slagkracht beschikt.

De Westerse Pers, zegt dhr. Sobakine, verklaart dat de Sovjet-Unie in Europa een militaire overmacht heeft en dat onze bewapening de noodzaak van onze verdediging zou overtreffen, maar dit zijn natuurlijk argumenten die geen steek houden.

Gedurende lange tijd hebben zij zich aan het voorstel vastgehouden van de bekendmaking van alle gegevens over troepensterkte in Europa terwijl wij ons wensten te beperken tot het verschaffen van procentuele gegevens. Om uiteindelijk uit de impasse te geraken hebben we een vijftal maanden geleden onze cijfers te Wenen op tafel gelegd. Maar sindsdien wachten wij naar de gegevens van de andere partij. Wij vernemen nu dat zij niet geneigd zijn hun cijfers bekend te maken omdat het op dat moment de juiste verhoudingen van de troepensterkte van Oost en West zouden kunnen vergeleken worden.

Ons tweede voorstel te Wenen, zegt dhr. Sobakine, betrof het „bevrozen“ van troepen en wapens zolang de onderhandelingen zouden duren. Wij wezen er het Westen op dat gezien zij steeds beweren dat wij ons militair potentieel blijven opvoeren dat voor hen de beste garantie zou zijn. Ook dit voorstel wijzen ze echter van de hand.

Alle mogelijkheden bestaan nochtans vandaag om een dergelijk voorstel uit te voeren en de toepassing ervan te controleren. Eerst omdat wij het principe van de controleposten hebben aanvaard, tweedens omdat met het gebruik van de satellieten niets meer weg te steken valt. De enige moeilijkheid die vandaag nog bestaat maar dan toch niet verbonden is aan hogergenoemd voorstel is de moeilijkheid bij controle een onderscheid te maken tussen kernontploffingen voor militaire of vreedzame doeleinden.

GENEVE.

De twee soort onderhandelingen die niet opschieten, aldus Sobakine, zijn de Saltbesprekingen te Genève. Ten gevolge van de Amerikaanse presidentsverkiezingen zitten de besprekingen sinds meer dan één jaar geblokkeerd. M. Kissinger verklaarde wel praktisch klaar te zijn voor een akkoord maar het bestendig uitstellen moet gezocht worden in het feit dat aan nieuwe wapens wordt gewerkt. Dhr. Sobakine spreekt hier over de raketten met vleugels die op een zeer lage hoogte kunnen vliegen en door de radarinstellingen niet kunnen waargenomen worden. Dit nieuwe wapen wordt door grote vliegtuigen meegenomen.

men en slechts op enkele honderden kilometer van het doel losgelaten. Wij zegt de Sovjet-vertegenwoordiger beweren dat dit een strategisch wapen is gezien deze nieuwe raket ook kernkoppen vervoert. De Amerikaanse onderhandelaars beweren echter van niet. De juistheid van onze zienswijze kwam echter aan het licht bij de bespreking van het budget van Landsverdediging door het Amerikaans Kongres. Onze specialisten kwamen tot de vaststelling dat hogergenoemd wapen voorkwam op de speciale lijst van strategische wapens die aan de Kongresleden werd voorgelegd.

Tijdens de bijna één jaar lopende verkiezingsperiode, zegt dhr. Sobakine, hebben de Amerikaanse onderhandelaars te Genève geweigerd over dit probleem een duidelijke stelling in te nemen. Om tijd te winnen verweten ze de Sovjet-Unie dat het nieuwe middelgrote Sovjet-vliegtuig geen verdedigingsopdracht heeft maar een strategische waarde bezit. Zij beweren dat met deze vliegtuigen het grondgebied van de V.S. bedreigd wordt daar waar dit vliegtuig niet de mogelijkheid heeft hiervoor de nodige brandstof mee te nemen. Dit zijn volgens de Sovjetspecialist enkele van de belangrijkste problemen die de Saltbesprekingen blokkeren? Hij vermeent dat nochtans spoed zou dienen gemaakt te worden gezien in 1977 het akkoord over de beperking van strategische wapens ten einde loopt en het onontbeerlijk is dat vooraf een nieuw akkoord tot stand komt zo niet is een nieuwe toename van de bewapeningswedloop niet ondenkbaar. Dhr. Sobakine wijst er op dat de bewapeningswedloop met de dag gevaarlijker wordt. Door het ontwikkelen van nieuwe technieken vernietigen de wapens uiteindelijk zich zelf. Bv. de B 46 die in Korea werd gebruikt is vandaag niets meer waard; de B 1 die nu wordt gebouwd in vervanging van de B 52 die in Viëtnam werd ingezet kost reeds 6 miljard dollar. Bij de bouw van een nieuw programma van duikboten spreekt men reeds van 52 miljard dollar. Wij deden het voorstel, zegt spreker, aan beide zijden geen nieuwe type's van wapens meer te ontwerpen of te fabriceren gezien er vandaag reeds een stock aan wapens bestaat om de wereld meerdere malen te vernietigen. Hierop werd echter niet ingegaan.

Naar onze mening verklaart dhr. Sobakine is de reden hiervan duidelijk. Er bestaat in het Westen een sterke lobby, het militair-industrieel complex - dat er alle belang bij heeft dat de bewapeningswedloop in alle hevigheid verder loopt - omdat het hier voor hen om een zeer lukratieve handel gaat. Als drukkingsmiddel gebruiken zij hierbij de ideologie, hun macht en invloed in de informatiemedia, om de openbare opinie en de regeringen onder druk te zetten.

Komitee voor de Ontwapening.

Dhr. Sobakine wijst er op dat ondanks alles toch bepaalde resultaten werden geboekt o.m. op initiatief van het Komitee voor Ontwapening (dit Komitee hangt niet af van de UNO maar haar werking wordt betaald op het buitengewoon budget van deze inter. organisaties). Volgende akkoorden kwamen er tot stand: het verbod en de vernietiging van biologische wapens en het verbod en de vernietiging van chemische wapens. Dit is wel belangrijk omdat het om de meest moorddadige wapens gaat. Voorstellen werden ook ingediend om klimaat en leefmilieu van besmetting te vrijwaren en voor de vermindering van de militaire budgetten met 10 procent.

Hier moet echter, zegt dhr. Sobakine, rekening gehouden worden met het feit dat dergelijke initiatieven zelf zo zij, vervat in resoluties, aanvaard worden door de Algemene Vergadering van de UNO zij geen enkele verplichting opleggen aan de leden.

Om kracht van toepassing te hebben moeten dergelijke resoluties bekrachtigd worden door de Veiligheidsraad waar deze op het verzet stuiten van de Verenigde Staten, Frankrijk, Groot-Brittannië en China.

Dit belet niet dat dergelijke resoluties een zeer grote morele waarde hebben.

Volgens dhr. Sobakine zou de bijeenroeping van een Internationale Konferentie over Ontwapening op Initiatief van de UNO zeer nuttig kunnen zijn in de strijd tegen de bewapeningswedloop. Sommigen, zegt hij, beweren dat dit een utopie is gezien sommige landen zich hiertegen zullen verzetten of en de besluiten van deze Konferentie dwarsbomen, maar niets mag worden onverlet gelaten. Eerstens omdat ieder initiatief die de onderhandelingen bevordert nuttig is, tweedens omdat het nuttig is de openbare opinie te informeren.

Tot besluit wijst dhr. Sobakine er op dat de meeste en snelste resultaten uiteindelijk het best in Europa kunnen worden bereikt. Naar zijn mening is het heel wat gemakkelijker in een eerste etappe een akkoord te verwezenlijken om de bestaande stock aan wapens niet te verhogen en te voorkomen dat geen nieuwe worden gemaakt dan tot een werkelijke controle en vermindering te komen. Hij ziet het als een lange moeilijke weg waarbij het niet zonder belang is dat kleine positieve resultaten worden geboekt die een stuwend element kunnen zijn voor de verdere onderhandelingen. Op dit vlak wijst hij op het uitzonderlijk belang de spreiding van kernwapens te voorkomen gezien er binnen de tien jaar dertig landen in staat zullen zijn deze wapen te fabriceren. Men mag er niet aan denken wat de gevolgen zouden zijn bij het gebruik van dergelijke wapens bij een lokaal konflikt zegt dhr. Sobakine. Tot slot drukt de Sovjetvertegenwoordiger zijn hoop en vertrouwen uit omdat hij gelooft dat het gezond verstand zal zegevieren. De bewustwording van de openbare opinie en haar druk zullen hier naar zijn mening hiervoor onontbeerlijk zijn.

ADS.

Op zaterdag 20 november hebben de Amerikaanse en Sovjetdelegatie die deelnamen aan de Saltbesprekingen te Genève, onderhandelingen die met het oog op een nieuwe overeenkomst tussen beide landen reeds eenentwintig maanden duren, opgeschort.

In een communiqué werd medegedeeld dat de besprekingen later zullen worden hervat. Volgens Washington zullen de onderhandelingen slechts kunnen hernemen na het in dienstreden van President Carter. Dit betekent slechts na eind januari 1977.

In een volgend nummer publiceren we een Westers standpunt.

Te lezen, de brochure „Wapens groeien niet aan bomen” een uitgave van Px Christi.

HET GEVAL WOLF BIERMANN

Alle schijnwerpers van onze informatiemedia stonden, in de voorbije weken, op de D.D.R. gericht naar aanleiding van het geval Biermann. Het lijkt ons wel nuttig hier even, en dit om verschillende redenen er te blijven bij stilstaan.

Het is vanzelfsprekend geen toeval dat, bij iedere fout of misstap van de „andere zijde“ het grof geschut wordt bovengedaald om de tekortkomingen van de tegenstrever dik in de verf te zetten. Dit is, het ligt voor de hand, een unieke gelegenheid om de onrechtvaardigheden en misstanden in het eigen systeem te verdoezelen.

Zo spreekt men vandaag rond de maatregelen die door de DDR autoriteiten tegen Wolf Biermann genomen werden van „Berufsverbot“ maar wordt in veel mindere mate aandacht geschonken tegen het „Berufsverbot“ dat in de Duitse Bonds Republiek werd ingevoerd en waarvan niet minder dan 3.000 personen reeds het slachtoffer werden. Men spreekt eveneens zeer weinig over de aanslag op de vrije meningsuiting van de ambtenaren van de E.E.G. aan wie de verplichting werd opgelegd formulieren in te vullen betreffende hun politieke en ideologische gebondenheid en de vraag welke reizen zij reeds deden naar de landen van Oost-Europa.

We schrijven dit niet om het geval Wolf Biermann te „verdrinken“. Verre van. Deze zaak is, zoals andere waarbij de vrije meningsuiting, in vraag wordt gesteld, onaanvaardbaar en zeker niet van aard om de toepassing van de akkoorden van Helsinki te bevorderen.

Enkele weken geleden kwam Wolf Biermann, na het jarenlang stilzwijgen dat hem werd opgelegd, terug in het nieuws naar aanleiding van zijn optreden in de Prenzlauer Nicolaïkerk. Voor velen was het een aangename verrassing waarin de hoop vervat was dat het idee van openheid veld won. In de weken die hierop volgden kreeg de Oost-Duitse chansonnier de toelating op te treden te Keulen waar hij, op uitnodiging van de West-Duitse vakbonden, een concert verzorgde in de Keulse Sporthalle. Tot daar bleek alles normaal, zelfs de aanwezigheid van de West-Duitse Televisie die er natuurlijk graag bij was om het „enfant terrible“ van de „overkant“ aan het werk te zien. Pas de dag na het optreden werd echter bekend gemaakt dat de D.D.R. autoriteiten het besluit genomen hadden aan Wolf Biermann het Staatsburgerschap van de DDR te ontnemen en zodoende de terugkeer naar zijn vaderland te verhinderen.

De motivatie die hiervoor o.m. in „Neues Deutschland“ de krant van de SED werden naar voor geschoven weken wel enige verwondering. Biermann wordt hierin verweten dat zijn liederen en gedichten een aanval zijn tegen de socialistische staat met de bedoeling het sociaal systeem van de DDR te likwideren. Zo wordt eveneens beweerd dat deze een belediging inhouden van de arbeiders, burgers en leiders van de DDR.

We begrijpen dergelijke argumenten niet. Iedereen die ooit in de D.D.R. de jaarlijkse grote kulturele arbeidersfeesten bijwoonde of via de T.V. gedeelten van deze grote kulturele feesten zag moet er zeker kennis gemaakt hebben met de talrijke politieke Kabarettgroepen. We herinneren ons een uitzending van het arbeiderscollectief van een groot chemisch bedrijf over bepaalde aspecten van de bureaucratie waarin zeker heel wat voorkomt dat zeker niet moet onderdoen voor sommige liederen

van Biermann.

Waarom wordt deze kritiek, die zeker heel wat mensen heeft verrast door hun geest van openheid dan wel geduld vanwege deze groepen en niet vanwege Biermann? Is het om de bekendheid die deze protestzanger verworven heeft? Is het omdat men te Berlijn beïnvloed wordt door de wijze waar ieder woord, ieder lied van Biermann in het Westen wordt geïnterpreteerd?

Is het omdat de inhoud van het werk van Biermann, zoals bij de meeste protestzangers, niet vrij zijn van een bepaalde anarchistische inslag? Maar liggen de spotliedertjes, de kritiek, het politieke kabaret niet in grote mate in de lijn van de vooroorlogse tradities?

Wolf Biermann die zich in 1953 in de D.D.R. kwam vestigen en het Staatsburgerschap verwierf heeft nooit nagelaten zijn geloof in zijn nieuw vaderland te onderlijnen „het betere deel van Duitsland“ zoals hij dit noemde en nog noemt.

Dat talrijke schrijvers en kunstenaars uit de D.D.R. de maatregel tegen Biermann veroordelen bewijst dat ook anderen de noodzaak inzien van de uitbreiding en mogelijkheden tot kritiek.

„Onze socialistische staat, schrijven zij, moet zich Karel Marx in de „18 Brumaire“ herinneren daar waar hij onderlijnt dat de zelfkritiek in de proletarische revolutie een onontbeerlijk dynamiek moet zijn“.

„Wij verenigen ons niet, zeggen ze verder, met ieder woord, iedere daad van Biermann en wijzen iedere poging af om hiervan gebruik te maken tegen de D.D.R. Wij protesteren tegen de verklaringen waarbij hem het Staatsburgerschap wordt ontzegd en vragen de intrekking van deze beslissing“.

Zoals de meer dan zestig personaliteiten die zich bij hogernoemde oproep aansloten aanvaardden wij de maatregel tegen Biermann niet. De D.D.R. voor wiens erkenning we ons, en bij de beginne tegen de stroom in, hebben ingezet schendt hier haar eigen aangezicht. Het missen van het fundamenteel recht op kritiek door het nemen van administratieve maatregelen is geen uiting van wantrouwen in de gezonde krachten van de maatschappij en bovendien in tegenspraak met de akkoorden van Helsinki die door alle Europese staten werd ondertekend.

PORTUGAL OP WEG NAAR DE UIT- BOUW VAN EEN SOCIALISTISCHE MAATSCHAPPIJ ?

In het begin van 1976 trilt Portugal nog na van de politieke aardverschuiving, die volgde op de mislukte linkse „putch der parachutisten“ van 25 november 1975. Gans het staatsapparaat (van de diensten der ministeries tot de gemeentebesturen), pers, radio en televisie worden grondig uitgezuiverd. Een groot deel van de ontslagen personen behoort tot de kommunistische partij, maar ook linkse figuren van de meest diverse pluimage (van de vele uiterst-linkse partijtjes tot de linkervleugel van de socialistische partij) vallen onder de slachtoffers. Vele spontaneïstische basisinitiatieven, die zich tot dan toe veilig voelden onder de beschermende vleugels van een linkse legerleiding zijn sedertdien stilletjes doodgebloed. Toch houden de belangrijkste verwezenlijkingen van de revolutie stand : de landbouwhervorming en de arbeidersraden in de fabrieken. De stimulerende rol van de kommunistische partij is hierbij onmiskenbaar. Het meest drastisch was de ommekeer binnen het leger. Eén voor één werden de officieren, die aan de basis lagen van de „anjerrevolutie“ (Carvalho, Gonçalves, Fabiao, Rosa Coutinho, ...) uitgerangeerd. Op het ogenblik dat wij deze regels schrijven wordt in Portugal zelfs Eanes gerekend tot de meer democratische tendens in het leger. Generaals, die nauwelijks hun fascistische sympathieën verbergen steken overal de kop op. Ergens wijst dit toch op de smalle sociale basis, waarover de officieren van de revolutie van 25 april 1975 beschikten. Binnen het leger zelf beschikten ze niet over een meerderheid en ook met brede lagen van de bevolking hadden deze militairen (die bijna allemaal uit de koloniale oorlogen kwamen) ondanks al hun goede wil niet voldoende voeling gekregen. Enigszins paradoxaal is dat in dit algemene klimaat van verrechtsing een grondwet wordt uitgevaardigd, die onder de meest progressieve van Europa (en zelfs van de wereld) kan worden gerekend. Alle verwezenlijkingen van de revolutie, de nationalisaties, de landbouwhervorming en de arbeiderskontrolle in de fabrieken zijn erin ingeschreven. Als politiek systeem vestigt de grondwet een semi-presidentieel regime in de aard van het Franse systeem (hoewel de bevoegdheden van de president iets minder ver gaan).

Ondertussen was de verkiezingskampagne volop op gang gekomen. De twee rechtse partijen, de CDS en de PPD (later omgedoopt tot PSD) voeren een campagne zonder veel uitschieters. Wel interessant is de evolutie van de kommunistische partij (PCP) en de socialistische partij (PSP). De PCP lanceert haar slogan „Para uma maioria da esquerda“ (voor een meerderheid van links) en duidt hierbij vooral op een samengaan van socialisten en kommunisten. Ook na de verkiezingen blijft de PCP op dit thema hameren. De PSP van Soares, daarentegen stelt zich een ambitieus doel : het vormen van een homogeen-socialistische regering. Ook als de PSP bij de parlementsverkiezingen ver van een absolute meerderheid verwijderd blijft, wijst Soares een coalitie met andere partijen af en kondigt zijn voornemen aan een minderheidskabinet te vormen. Een ander hoofdmotief uit de verkiezingscam-

pagne van de PSP was de toenadering tot Europa en de aansluiting bij de EEG. Als men zich de dreigende taal herinnert van de Europese ministerraad aan het adres van Portugal in de periode voor 25 november 1975, maakt dat alleen al een coalitie socialisten-kommunisten quasi-onmogelijk.

Kort na de parlementsverkiezingen gingen de presidentsverkiezingen alle aandacht opeisen. De consensus onder de politieke partijen was vrij algemeen dat de nieuwe president een militair moest zijn. De PCP lonkte lange tijd vergeefs in de richting van de vroegere president Costa Gomes, maar moest tenslotte opkomen met een burgerkandidaat uit eigen rangen : Octavio Pato, die een klinkende nederlaag leed. Ondertussen was een nieuwe ster gerezen aan het politieke firmament : generaal Ramalho Eanes, reeds het brein van de rechtse machts-overname na 25 november. Eerst naar voor gebracht door de CDS en de PPD, werd zijn kandidatuur korte tijd later ook gesteund door de PSP. Vanaf dat moment was het duidelijk dat Eanes de verkiezingen zou winnen. Eanes werpt zich op als een man van wet en orde die, naast wat lippendienst aan de grondwet, zich vooral tot doel stelt de excessen van uiterst-links én van uiterst-rechts (dat zowat overal weer de kop opsteekt) uit te roeien. Het buitenbeentje van deze verkiezingen was ongetwijfeld Otelo Saraivo de Carvalho, de vroegere chef van de COPCON (militaire politie). Onder het motto „De 25ste april naar het presidentschap“ haalde hij tot ieders verrassing meer dan 16 procent van de stemmen. De kandidatuur van Otelo werd gesteund door een aantal kleine linkse partijen, die zich verenigden in de zgn. GDUP's (basiskomitees). Eerst schenen die GDUP's uit te groeien tot een ernstig politiek alternatief, maar al vlug na de verkiezingen werd de beweging vleugellam gemaakt door interne politieke ruzies. Voorts bevestigden de twee verkiezingen de verdeling van Portugal in twee delen met een totaal verschillende politieke ingesteldheid : het Zuiden, met een grote linkse meerderheid en het Noorden, waar rechts (vertegenwoordigd door de pastoor en de plaatselijke dorpspotentaat) nog altijd de plak zwaait.

Na zijn verkiezing tot president installeerde Eanes een socialistische minderheidsregering onder leiding van Mario Soares. De schaarse informatie die ons sedertdien via de media bereikt heeft menigeen doen besluiten dat men de Portugese revolutie nu wel helemaal mag vergeten. De regeringspolitiek schijnt er inderdaad op gericht Portugal stevig vast te ankeren in de kapitalistische vrije markteconomie. Men mag zich nochtans niet blindstaren op een aantal persberichten over de regeringspolitiek. De heren Eanes en Soares maken ook niet alleen uit wat er in Portugal gebeurt. De landbouwhervorming bv., waarbij de boeren grote landerijen (vooral in het zuiden) bezetten en zich organiseerden in koöperatieven is een feit waar men niet overheen kan kijken. Ondanks de herhaalde pogingen om die beweging door wetteksten in te dijken, ondanks het feit dat de helft van die bezettingen nog niet is gelegaliseerd, ondanks het ontslag van de linkse minister van landbouw Lopes Cardoso, ondanks het intrekken van staatskredieten, blijvende landbouw-koöperatieven zich steeds steviger uitbouwen. In 1974 moest Portugal 40 procent van zijn landbouwprodukten

invoeren. Dit jaar zal dat nog maar 11 procent zijn ! Deze meeropbrengst komt vooral voort uit de Alentejo en de Ribatejo, de landstroken waar de landbouwhervorming het best gelukt is. In de grote fabrieken houden de arbeidersraden nog altijd een zeer reële macht. Op syndikaal vlak is er een groeiende strekking naar eenheid. Steeds meer socialistische syndikaten (dat van de banksector bv.) sluiten zich aan bij de Intersyndical (een eenheidsvakbond, voorheen echter overwegend kommunistisch gericht). Op zijn kongres in december hoopt Intersyndical het „Syndicate Uno“ uit te roepen, dat de overgrote meerderheid van de Portugese arbeiders zou groeperen. Voor de komende gemeenteraadsverkiezingen zullen in de meeste gemeenten eenheidslijsten opkomen onder de naam „Povo Unido“ (verenigd volk). Deze lijsten verenigen kommunisten, diverse linkse partijen (zoals de Trotskistische LCI) en soms ook socialisten, die uit eigen naam opkomen. Zelfs de voorzitter van de socialistische parlementsfractie Antonio Reis voorspelt dat de lijst „Povo Unido“ wellicht in 20 procent van de Portugese gemeenten als overwinnaar uit de bus zal komen. Als men dan nog bedenkt dat in Portugal gans de banksector en vitale delen van de economie zijn genationaliseerd (iets waar socialisten in de rest van West-Europa alleen maar van durven dromen), dan lijkt het wellicht toch niet zo utopisch als de grondwet zegt dat „Portugal op weg is naar de uitbouw van een socialistische maatschappij“.

CHRONOLOGIE VAN DE GEBEURTENISSEN IN PORTUGAL SINDS JANUARI 1976

7 januari :

De regering Azevedo maakt enkele wijzigingen bekend in het programma voor de landbouwhervorming. Ten Noorden van de Taag zouden geen onteigeningen meer plaatsvinden en alle landbouwbedrijven kleiner dan 30 ha zouden buiten het programma vallen. De staatssecretaris voor landbouwhervorming Antonio Bica (kommunist) wordt ontslagen.

15 januari :

De regering start de voorbereidingen van nationale verkiezingen, die (op 25 april) de wetgevende en uitvoerende macht zullen overdragen van de militairen aan de politieke partijen.

20 januari :

Arrestatie van Otelo Saraivo de Carvalho voor zijn aandeel in de mislukte „staatsgreep“ van 25 november 1975.

24 januari :

Ramalho Eanes, de nieuwe stafchef van het leger kondigt aan dat de getalsterkte van de strijdkrachten zal verminderd worden met 40 procent. Hun aantal zal teruggebracht worden tot 26.000. De samenstelling : 6.500 man ter beveiliging tegen buitenlandse agressie en 9.600 man getraind in „guerrilla-oorlogsvoering“.

5 februari :

Publikatie van de nieuwe kieswet. Ook alle Portugezen, die in het buitenland wonen (ongeveer 2 miljoen) kunnen ditmaal aan de stemming deelnemen.

26 februari :

Ondertekening van een nieuw constitutioneel pakt tussen de strijdkrachten en de politieke partijen. Dit pakt maakt een einde aan de overheersende wetgevende bevoegdheden van de (militaire) Hoge Revolutionaire Raad. De militairen houden hoofdzakelijk adviserende bevoegdheid.

4 maart :

Carvalho uit de gevangenis van Santarem ontslagen. Hij mag naar zijn woning terugkeren, maar blijft onder militaire bewaking.

22 maart :

Oud-president Spinola uit Zwitserland gewezen na een onthullend artikel van de Duitse journalist Walraff in „Stern“. Daarin werd bewezen dat Spinola geldelijke steun inzamelde met het oog op een militaire staatsgreep.

1 april :

Inzet van de officiële kiescampagne. Publikatie van de grondwet (opgesteld door de op 25 april 1975 verkozen grondwetgevende vergadering).

25 april :

Parlementsverkiezingen (de eerste vrije verkiezingen sedert 50 jaar). Verdeling van de stemmen : Socialistische Partij (PSP) 35 procent, Volksdemokraten (PPD) 24 procent, Christen-Demokraten (CDS) 15 procent, Kommunisten (PCP) 14 procent. Zetelverdeling : PSP 107, PPD 73, CDS 42, PCP 40, UDP (links) 1. Opkomst : 83,2 procent van de STEMGERECHTIGDEN.

28 april - 3 mei - 12 mei :

Achtereenvolgens maken de PPD, de CDS en de PSP bekend dat zij bereid zijn de kandidatuur te steunen van Eanes, stafchef van het landleger.

14 mei :

Premier Azevedo maakt zijn voornemen bekend zich kandidaat te stellen voor het presidentschap.

18 mei :

De kommunisten kondigen aan dat zij de kandidatuur stellen van Octavio Pato, lid van het centraal bureau van de PCP.

26 mei :

Kandidatuurstelling van Otelo Saraivo de Carvalho.

23 juni :

Hartaanval van presidentskandidaat Azevedo. Azevedo handhaaft zijn kandidatuur, maar het is duidelijk dat hij waarschijnlijk niet als effectief president zal kunnen optreden.

27 juni :

Presidentsverkiezingen.

Uitslag : Eanes 61,5 procent, Carvalho 16,5 procent, Azevedo 14,5 procent, Pato 7,5 procent.

Opkomst : 74,5 procent.

30 juni :

Op de Azoren en Madeira worden verkiezingen gehouden voor een plaatselijk bestuur. De PPD behaalt een uitgesproken overwinning.

mei tot augustus :

Overal in het land grijpen bomaanslagen plaats. Doelwit-ten zijn de ambassades van socialistische landen (zoals Cuba), de agentschappen van bevrijdingsbewegingen en lokalen van de PCP. Als gevolg van zo'n aanslag op haar semi-officiële vertegenwoordiging in Porto, verbreekt Angola op 19 mei de betrekkingen met Portugal. Op de landbouwkoöperatieven worden gedurende gans de oogstperiode brandstichtingen gesignaleerd.

Juli :

Eanes installeert een socialistisch minderheidskabinet onder leiding van Mario Soares. In zijn toespraken in het parlement zegt Soares de buitenlandse investeringen te willen aanmoedigen en laat hij zich kritisch uit tegenover de landbouwhervorming.

1-2 november :

Nationaal kongres van de PSP. Naast een officiële lijst onder leiding van Mario Soares komt ook een linkse lijst op, voornamelijk bestaande uit vakbondsmensen. Deze lijst haalt bij de verkiezing van het partijbestuur 25 procent van de stemmen.

3 november :

Minister van landbouw Cardoso (linkervleugel van de PSP) neemt ontslag.

11-14 november :

Nationaal kongres van de PCP met massale opkomst. Hoofdtema is de eenheid onder de linkse krachten. Het centraal bureau van de PCP wordt drastisch verjongd.

15 november :

Bomaanslag op de woning van Lopes Cardoso (gelukkig afwezig).

18 november :

Het parlement verwerpt een wetsontwerp van de CDS, dat erop gericht was de landbouwhervorming stop te zetten en de gronden, waarvan de bezetting nog niet gelegaliseerd was terug te geven aan de oorspronkelijke eigenaars. Dit ontwerp wordt verworpen door een meerderheid van socialist en kommunisten.

A.G.

KORTE BERICHTJES

ZEEBRUGGE HERVAT ZIJN

WAPENTRANSPORTEN

Na de besluiten van de Brugse Havenautoriteiten om de wapentransporten, om veiligheidsoverwegingen, tot een minimum te herleiden en de tegenmaatregelen genomen op 14/8/1976 door Staatssecretaris Knoops, zijn de wapentransporten in Zeebrugge opnieuw volop aan gang. De Nato-autoriteiten herzien inmiddels ook hun standpunt en voor het eerst komt de American Ranger terug Nato munitie lossen en laden. (zondag 30.11.1976). Er was zeer strenge bewaking door Belgische militairen en er worden opnieuw burgerlijke toezichters aangeworven.

Opvallend zijn de vele transporten naar het Midden-Oosten (conflict Libanon) Israël, Irak, Libië en de Perzische Golf. Ook transporten naar ontwikkelingslanden vallen te melden : Pakistan, India, Zaire, Ecuador, Maleisië maar ook naar Brazilië, Singapur, Portugal en Turkije.

Het valt dus op dat de Belgische wapenhandel weer volop werkt en heel wat conflicten met wapen „Made in België“ worden beslecht, besluit het „Aktie Comité tegen de wapentransporten.

WETSVOORSTEL GLINNE EN CS

We maakten reeds bekend dat door volksvertegenwoordiger Glinne en een aantal volksvertegenwoordigers van verschillende partijen drie wetsvoorstellen werden neergelegd in verband met de wapenhandel en transport. Begin van deze maand had te Brussel een Perskonferentie plaats - op initiatief van Pax Christi, om dit wetsvoorstel van uit de stoflagen te halen.

E. Dejonghe van Pax Christi en Prof. Rigaux van het Comité pour la Paix et le Développement onderlieden de betekenis van hogergenoemde wetsvoorstellen en maakten bekend dat een petitie, tot ondersteuning van dit wetsvoorstel, in Vlaanderen door 10.000 en in Wallonië door 4.000 personen ondertekend werd. Deze petitie werd aan de voorzitter van de Kamer overgemaakt om de bespreking van het wetsvoorstel te bespoedigen.

Namens het O.C.V. gaf R. De Gendt een overzicht van de andere akties die in ons land gevoerd worden voor Ontwapening o.m. de Nationale Studiedag van het O.C.V. en de petitieaktie voor ontwapening die op initiatief van Vrede vzw en UBDP in ons land wordt gevoerd.

DE ZAAK „MENTEN“

Ieder kent nu zeker reeds de zaak Menten. Het betreft de Nederlandse kunstverzamelaar die vandaag beschuldigd wordt van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid tijdens de tweede wereldoorlog in Polen en de Sovjet-Unie. Uit verklaringen van ex-collega's uit de SS voor een rechtbank te Hamburg zou Menten verantwoordelijk zijn voor de dood van honderden mensen. Men weet dat Menten, de avond voor hij zou worden aangehouden, uit zijn luxueuze villa verdween met onbekende bestemming. In deze zaak die in Nederland heel wat ophef maakt vermoedt men dat een hooggeplaatst persoon uit gerechterlijke middens Menten tijdig van zijn nakende aanhouding zou ingelicht hebben.

Vandaag wordt Menten gezocht. In een artikel verschenen in De Standaard lezen we een passage die bij dit alles zeker tot nadenken dwingt. We willen dit onze lezers zeker niet onthouden : „... Als Menten aan een vlucht begonnen is, kan dit alleen gebeuren via een oude ketting die straks meer dan 30 jaar bestaat : de aloude vluchtketting die reeds tijdens de tweede wereldoorlog en onmiddellijk nadien werd opgebouwd en waarvan hier en daar nog enkele (gedeeltelijke) resten bestaan ? Elementen van deze vluchtketting werden door de politiediensten van het Westen zelden lastig gevallen omwille van hun mogelijke waarde in de strijd tegen het kommunisme“.

Moet er nog zand zijn ?

DE BEVOLKING VAN DE SAHAROUË VECHT VOOR ONAFHANKELIJKHEID

Tijdens een recente internationale konferentie hadden we het genoegen kennis te maken met enkele vertegenwoordigers van de bevolking van de Saharouï en het Front van de Polisario dat aldaar vecht voor de bevrijding van hun land. Voor ons was het een gelegenheid nader informatie in te winnen over de huidige situatie in en rond de vroegere Spaanse Sahara.

De heren Hakim Adel - Minister van Buitenlandse Zaken, Sheddad Kaid en Ahmed Sidi waren graag bereid hun standpunt terzake te verduidelijken zodat het ons mogelijk is onze lezers in kennis te stellen van de zienswijze van de vertegenwoordigers van deze bevrijdingsbeweging.

* * *

Wat volgde op de Spaanse kolonisatie periode.

Op 11 november 1975, kort voor de dood van Franco, werd door Koning Carlos aan de Saharouï de onafhankelijkheid beloofd zoals dit ten andere voorzien was door de O.V.N. In de verwarde situatie rond de dood van Franco werd echter druk uitgeoefend om deze houding te wijzigen. Het klassiek argument dat hierbij werd uitgespeeld was dat de kommunisten hier de macht in handen zouden krijgen en de invloed van de Sovjet-Unie in dit deel van de wereld zou toenemen.

Hieraan werd dan ook toegevoegd dat het tot stand komen van een revolutionair regime in dit deel van Afrika de politieke ontwikkeling in Noord-Afrika zou beïnvloeden.

Marokko dat steeds imperialistische verzuchtingen heeft gehad en reeds vroeger droomde zijn grondgebied tot de grens van Senegal uit te breiden was niet gediend met de mogelijke oprichting van een Saharouïsche Republiek. Ook in 1960 had Marokko reeds aanspraak gemaakt op het grondgebied dat thans deel uitmaakt van Mauretanië. De werkelijke reden van de aanspraak van Marokko was en is echter de rijkdom van de ondergrond van ons land : fosfaten en ijzererts.

Dit is de reden waarom Marokko en Mauretanië die nooit enige belangstelling hadden gehad voor onze bevrijdingsstrijd tegen de Spaanse bezetters en ons tevens geen enkele hulp verleenden plots aan hun eigen belan-

AFRIKA

gen dachten. Zonder enige inspraak van de bevolking verdeelden ze zich ons land en dachten door een bliksemoorlog en hun militaire overmacht op korte tijd de bevrijdingsbeweging te kunnen uitschakelen.

De bevrijdingsoorlog die wij dus nu voeren werd ons van buitenaf opgedrongen. Wij maken ons zeker geen illusies gezien we er ons van bewust zijn dat we voor een lange en moeilijke strijd staan. Gezien we echter weten op een volk te kunnen rekenen dat bewust is van de inzet, en voor onze vrijheid en zelfbeschikking de nodige offers wil brengen, hebben we echter vertrouwen in de toekomst. Met massale bombardementen o.m. met napalm, hebben de Marokkaanse en Mauretaanse troepen gewoonweg onze bevolking willen uitroeien. Het tweede doel die zij nastreefden was onze troepen te dwingen tot een open en directe konfrontatie. Het spreekt van zelf dat dit barbaars optreden veel mensenlevens heeft gekost. Onze eerste taak heeft er dan ook in bestaan de bevolking gedeeltelijk over te brengen naar de bevrijde gebieden en naar streken juist over de grens in Algerië.

De tweede vloed van aanvallen werd hoofdzakelijk uitgevoerd door Marokkaanse troepen waarbij zware wapens werden ingezet. Deze aanvallen hebben aan de troepen van Koning Hassan heel wat verliezen gekost. Het woestijngebied met zijn vele woestijnstormen die wij als bewoners kennen is echter geen ideaal terrein voor de meest geperfectioneerde wapens. Het Polisario gebruikt hier dan ook slechts lichte wapens en verplaatsen ons hoofdzakelijk met landrovers die we op de vijand veroverden.

Op dit ogenblik kunnen we vaststellen dat onze tactiek resultaten heeft geboekt. Tijdens de laatste zeven maanden werden we slechts tweemaal door vliegtuigen aangevallen. We weten ook dat vele Marokkaanse soldaten deserteren en onze troepen wisten reeds heel wat krijsgesvangenen te maken. Hassan heeft zelf in Marokko een concentratiekamp gemaakt om diegenen op te sluiten die weigeren tegen ons tenstrijde te trekken. Om een beeld te geven van moeilijkheden o.m. voor wat betreft de voorraad in deze Woestijnoorlog kunnen we als voorbeeld geven dat de prijs er voor één liter water gelijk staat met de prijs van één liter honing in Cassablanca. Op dit ogenblik hebben we praktisch al het verloren terrein teruggewonnen. Wij ontwikkelen nu onze guerrillastrijd en dit meestal achter de lijnen van de Marokkaanse en Mauretaanse troepen. Enkele tijd geleden voerden we zelf een verrassingsaanval uit in de hoofdstad van Mauretanië.

DE STRIJD OP HET POLITIEK VLAK

De actie op het politieke vlak is eveneens een belangrijk onderdeel van onze strijd. Een jaar na de inval zijn we er in geslaagd uit de isolatie te geraken. Bij Algerië vinden we hierbij een zeer goede steun. Ook in Frankrijk e.a. landen kunnen we rekenen op de hulp van talrijke demo-

kratische organisaties. Onze aandacht gaat in bijzonder naar Afrika. Wij voelen ons nu eenmaal meer verbonden met de inwoners en de landen van dit continent dan met de Arabische staten van de Perzische golf. In de organisatie voor Afrikaanse Eenheid hebben we, ondanks de druk van onze vijanden, reeds heel wat vrienden gewonnen. De O.A.E. zal aan ons probleem in de komende weken een bijzondere zitting wijden. Afrika kan hierbij niet onverschillig blijven. Het door de Marokkanen en Mauretaniërs gebruikte argument dat wij dezelfde huidskleur hebben en dezelfde taal spreken als zij en dus door hen kunnen opgeslorpt worden is nu eenmaal een argument dat morgen door grote Afrikaanse Staten tegen de kleinere zou kunnen ingenomen worden. Hier mag dus geen voorgaande geschapen worden.

Marokko en Mauretanië die steeds meer geïsoleerd raken beweren wel dat de zaak van de vroegere Spaanse Sahara geregeld is. Dit belet niet dat onze zaak tijdens de 31ste vergadering van de O.V.N. opnieuw op de dagorde staat.

Om onze zelfstandigheid te veroveren en te verdedigen weten we dat we in hoofdzaak op ons zelf moeten rekenen. Dit belet niet dat we hopen ook van onze vrienden de nodige hulp te krijgen.

We starten namelijk van voorafaan. We hebben alles nodig van buiten onze grenzen van naalden tot draad en textiel. Onze bevolking heeft een tekort aan proteïnen en calorieën gezien we hier dikwijls slechts 3 à 400 gr. meel en een pond suiker per man en per maand kunnen uitreiken. Vorig jaar kenden we een epidemie van roodvonk. We hadden weinig mogelijkheden om deze ziekte te bestrijden. Zelfs voldoende zuiver water ontbrak in sommige streken.

Heden zijn we op dat vlak reeds heel wat beter gewapend. We slaagden er in met de hulp van talrijke organisaties en vrienden uit het buitenland kleine sana's en hospitalen te bouwen.

We stellen onze hoop op Europa, op de democratische organisaties en regeringen voor politieke steun en humanitaire hulp. De EEG beloofde ons een zekere hulp maar onder druk van Marokko werd deze nooit uitgevoerd. Ons probleem is het probleem van 700.000 à 1 miljoen Saharouis die over hun eigen lot willen beschikken en hun eigen toekomst bepalen. Het is voor deze onafhankelijkheid dat wij strijden tegen de Spaanse bezetters. Deze strijd hebben we in het verleden dikwijls samen met de Mauretaniërs gevoerd. Dit volk dat dezelfde zeden en cultuur heeft als wij staat zeer dicht bij ons. Om die reden hadden we enkele jaren aan Mauretanië het voorstel gedaan samen een Federatie te vormen en samen een structuur uit te bouwen om onze ondergrond, die rijk is aan grondstoffen, samen te ontginnen.

De Mauretaanse regering is echter onder de druk van Marokko door de knieën gegaan en heeft, door het akkoord van 17 juli 1975, aan haar eigen persoonlijke belangen voorrang verleend. Dit belet niet dat wij de regering van Koning Hassan als onze belangrijkste vijand beschouwen omdat deze, met alle middelen waarover ze kan beschikken, o.m. de steun van Westerse belangengroepen, de heersers willen zijn in dit gebied. Voor ons blijft er dus slechts de moeilijke en harde strijd voor vrijheid en onafhankelijkheid. Het is voor deze belangrijke opgave dat wij op de hulp van alle democratische krachten, van alle volkeren rekenen.

ADS.

HISTORIEK VAN EEN KONFLIKT

16 oktober 1964.

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties nodigt Spanje uit om de onafhankelijkheid te verlenen aan Westelijk Sahara.

1966. Marokko stelt de zelfbeschikking voor van de landen.

1967. De Verenigde Naties sporen Spanje opnieuw aan om met Marokko en Mauretanië (die aanspraak uiten op het grondgebied) een volksraadpleging te houden. Spanje stemt toe aan deze procedure die aan de bevolking de kans moet geven zich uit te spreken ofwel voor de onafhankelijkheid ofwel voor de verbinding met één of ander land.

1971. Spanje sticht DJEMAA, een vergadering waarop de bevolking vertegenwoordigd is door 102 stamhoofden. Deze laatsten spreken zich uit op 20 februari 1973 voor het behoud van een band met Spanje. Deze positie is niet aanvaard door Algerië, Marokko en Mauretanië.

Mei 1973. Deze drie landen pogen tot een akkoord te komen. Tevergeefs.

Juli 1973. Nieuwe poging te Agadir. Nieuwe mislukking.

21 augustus 1974. Spanje verklaart dat een volksraadpleging gelijkvormig aan de UNO-resolutie zal plaats vinden begin 1975.

11 september 1974. Marokko wil het konflikt voorleggen aan het Internationaal Hof van Den Haag, maar stelt zich terzelfdertijd op tegen het referendum.

16 oktober 1975. Het Internationaal Hof doet een voorstel aan de UNO : de Spaanse Sahara heeft banden met Marokko (14 stemmen voor - 2 tegen) en met Mauretanië (15 stemmen voor - één tegen). Maar er kan hier geen sprake zijn van territoriale soevereiniteit want er kunnen geen AANSPRAAK rechten gelden en de bevolking zou zich MOETEN kunnen uitspreken. Intussen besluit Spanje het grondgebied op te geven en zich akkoord te verklaren met de onafhankelijkheid. Marokko protesteert.

21 oktober 1975. Marokko begint aan zijn „Groene March“.

14 november 1975. Akkoord tussen Spanje, Marokko en Mauretanië. De Sahara is verdeeld tussen deze 2 laatsten. De Spaanse troepen zullen zich terugtrekken op 28 februari 1976. Volgend op dit akkoord komen Marokkanen en Mauretaniërs gewapend Sahara binnen. Het Polisario dat een republiek van Sahara wil zien ontstaan valt ze aan; hierin sterk gesteund door Algerië.

2 maart 1976. Het Polisario vormt de Republiek Saharouie en een regering. Onenigheid ontstaat tussen Algerië en Marokko. De diplomatieke betrekkingen worden verbroken. De OAE is er niet toe gekomen om een algemene houding aan te nemen terwijl de UNO verder gaat met het vorderen van de zelfbeschikking van de Sahara-bewoners.

BELGIE, DE O.V.N. EN DE APARTHEID

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties stemde op 9 november een aantal resoluties met betrekking op de Apartheidspolitiek van de Regering van Zuid-Afrika.

Over volgende aspecten van dit belangrijk probleem werden o.m. stemmingen uitgebracht :

1. Vraag van de Algemene Vergadering aan alle landen om integraal embargo te eerbiedigen voor de levering van wapens zonder enige uitzondering. Vraag aan de Verenigde Staten, Frankrijk en Groot-Brittannië een houding aan te nemen die de Veiligheidsraad zou toelaten maatregelen te treffen in toepassing van artikel VII van het Charter.
Voor 110 stemmen. Tegen 8. (België en de negen landen van de EEG en de V.S.). Onthoudingen 20.
2. Resolutie waarin de toenemende samenwerking tussen Israël en het racistisch regime van Zuid-Afrika wordt aangeklaagd.
Voor 91 stemmen. Tegen 20. (België e.a. EEG landen, de V.S., Zweden e.a.). Onthoudingen 28.
3. De aanvaarding van het voorstel voor de opstelling van een Internationale Conventie tegen de apartheid in de sport.
Voor 128. Onthoudingen 12.
4. Toelating van de Algemene Vergadering om in 1977 een Wereld Konferentie te organiseren tegen de Apartheid en de instelling van een prijs voor personen die zich onderscheiden hebben in de strijd tegen apartheid.
Voor 133 stemmen. Onthoudingen 8.
5. Resolutie voor de stopzetting van alle economische betrekkingen met Zuid-Afrika.
Voor 110 stemmen. Tegen 8 stemmen (België, Frankrijk, West-Duitsland, Groot-Brittannië, Luxemburg en de Verenigde Staten).
6. Voorstel van de Assemblée waarin het regime van Zuid-Afrika het recht wordt ontzegd het Zuid-Afrikaanse volk wettelijk te vertegenwoordigen en waarin het A.N.C. en de PAC worden bevestigd als de werkelijke vertegenwoordigers van de meerderheid van het Afrikaanse volk.
Voor 108 stemmen. Tegen : België en de negen van de E.E.G., Canada en de V.S.
7. Voorstel van een programma voor een internationale aktie tegen de apartheid waarbij de regeringen, instellingen en vakbonden zouden uitgenodigd worden zich hierbij aan te sluiten.
Voor 108 stemmen. Tegen : België, Frankrijk, West-Duitsland, Italië, Luxemburg, Nederland, Groot-Brittannië en de V.S.). Onthoudingen 27.
8. Verbod om nieuwe investeringen te doen in Zuid-

Afrika.

Voor 124 stemmen. Onthoudingen 16.

Ondanks de talrijke verklaringen van de Belgische Regering waarin zij begrip betoont met de volkeren van Zuid-Afrika en haar afkeuring uitspreekt tegen de apartheid stellen we hier vast dat wanneer het er op aankomt dit in daden om te zetten zij precies een andere houding inneemt.

Opvallend is hierbij de houding van die landen waarin Sociaal Democratische Partijen aan het bewind zijn. We denken hierbij aan Nederland, de Bonds Republiek Duitsland, Oostenrijk, Noorwegen en Groot-Brittannië. Zou dit probleem geen interessant punt op de dagorde kunnen zijn voor een volgende vergadering van de Socialistische Internationale ?

Idem natuurlijk voor die landen waar Kristen Demokraten het regeringsbeleid waarnemen.

Wij steken je meer dan één handje toe...

- Sparen
- Universele rekening (zichtrekening)
- Levensverzekering
- Huisvestingskrediet
- Financieringen

ASLK
ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

dokument

DE NOORD ZUID DIALOOG

Het failliet van de internationale ontwikkelingssamenwerking.

Inleiding.

Onder de noord zuid dialoog verstaan we gewoonlijk twee begrippen. In de eerste plaats noemt men al de gesprekken tussen de ontwikkelingslanden en industrielanden sinds 1975 bij die naam. In de tweede plaats wordt er een concreet internationaal forum mee bedoeld: de conferentie voor internationale economische samenwerking in Parijs. Deze is al een jaar aan de gang en had half december moeten aflopen.

Dit artikel geeft informatie over dit gebeuren, tegen de achtergrond van het geheel van betrekkingen tussen de geïndustrialiseerde en de ontwikkelingslanden. Daarbij geef ik mijn persoonlijk oordeel over deze dialoog als opbouwend of belemmerend element voor een nieuwe wereldorde.

Voorgeschiedenis.

Daarvoor moeten we terug naar oktober 1973. Op dat ogenblik is er van „dialoog“ geen sprake. Zo juist is de prijs van ruwe olie door een kartel van de olieproducerende landen (OPEC) verviervubbeld. Daarmee begint voor de westerse landen en de wereld het tijdperk van de zogenaamde „oliecrisis“.

Een periode van vreedzame internationale onderhandelingen over de problemen van ontwikkelingssamenwerking wordt op ruwe wijze afgesloten: een jaar van internationale „konfrontatie“ is begonnen.

De industrielanden, het „noorden“, voelen voor de eerste maal hun afhankelijkheid van de invoer van goedkope energie en andere grondstoffen. In paniek proberen zij zich op de internationale energiemarkt te bevoorraden. Tegelijkertijd huivert men bij de gedachte aan mogelijke andere grondstoffenkartels: koffie, koper, kakao... Vooral de West-Europese landen doen alles om de konfrontatie uit de weg te gaan, en de goedkope energievoorziening te herstellen. Op initiatief van de Verenigde Staten vragen zij bij de OPEC om een afzonderlijke conferentie over de energie.

Dit mislukt. Onder aanvoering van de olielanden sluit de derde wereld zich aaneen. De ontwikkelingslanden keren zich tegen elke poging om het energieprobleem los te maken van het geheel van de ontwikkelingsvraagstukken. Ze eisen een „Nieuwe Internationale Economische Orde“ (NIEO).

In mei 1974 worden de beginselen van die nieuwe wereldorde vastgelegd op de zesde Bijzondere Zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Er moet een einde komen aan de „economische kolonisering“ van de derde wereld door de Westerse industrielanden. De internationale economische betrekkingen worden door deze laatste geheel beheerst. Zij maken daarbij gebruik van de beginselen van de vrije markteconomie. Het nadeel daarvan is dat de sterken steeds machtiger worden ten koste van de zwakken. Over de fundamentele grondslag van de nieuwe wereldorde bestaat nogal eens verwarring. Moet de huidige orde totaal worden herzien, of moet zij slechts grondig worden aangepast? Ik wil uitdrukkelijk stellen, dat de ontwikkelingslanden als geheel (bijvoorbeeld: groep van 77), niet aansturen op een totale omwenteling. De bestaande spelregels moeten in wezen worden gehandhaafd. Zij moeten echter worden aangevuld en in de juiste banen geleid. Dit blijkt in december 1974, wanneer in de 29ste Gewone Zitting van de Verenigde Naties, met overweldigende meerderheid van stemmen het „Handvest van de Economische Rechten en Plichten van Staten“ wordt aangenomen. Daarin vinden we een concretere opsomming van deze spelregels. In het kader van deze tekst gaat het te ver, om ze allemaal op te sommen (1). Ik kom er hierna trouwens nog over te spreken.

Dezelfde punten, aangevuld door andere, vinden we opnieuw terug op de agenda van de noord zuid dialoog in Parijs: afbraak van de handelsbelemmeringen, uitbreiding en herwaardering van de ontwikkelingssamenwerking, industrialisatie van de ontwikkelingslanden, herziening van het internationaal monetair stelsel, nationalisatie, een internationale gedragscode voor transnationale ondernemingen, stabilisatie van de internationale grondstoffenhandel, alsmede meer profijt van die handel voor de ontwikkelingslanden, producentengroeperingen en tenslotte indexering van de grondstoffenprijzen.

Het westen verzet zich fel tegen dit handvest. Vooral de bepalingen over producentengroeperingen en nationalisaties vinden geen genade in de ogen van de meeste regeringsleiders.

België is een van de zes tegenstemmers. De hardste tegenstand komt echter van de Verenigde Staten. Dit land gaat de konfrontatie niet uit de weg en sleurt de meeste van haar partners mee in een energie-verbruikerskartel: het Internationaal Energie Agentschap (IEA), opgericht in het voorjaar van 1974. Veel invloed heeft dit kartel echter niet.

Vooral de West-Europese landen staan er aarzelend tegenover. Zij zijn voor hun grondstoffen veel afhankelijker van de ontwikkelingslanden dan de Verenigde Staten. Daarom kunnen zij zich niet een al te ruwe konfrontatie-politiek veroorloven.

Vooral de Fransen, met hun grote belangen in Afrika, zien vanaf het begin meer heil in een dialoog. Frankrijk neemt dan ook niet deel aan het IEA. In plaats daarvan doet de Franse president herhaaldelijk voorstellen voor

een energie-konferentie.

Hieraan moeten zowel de producenten, de verbruikers én de ontwikkelingslanden die geen olie produceren, deelnemen.

Voorlopig zonder resultaat, hoewel men in het voorjaar van 1975 bijeen komt. De ontwikkelingslanden blijven weigeren om alléén over energie te spreken.

In de tweede helft van 1975 vermindert de konfrontatiesfeer langzaam maar zeker. Daarvoor zijn verschillende redenen.

Het wordt duidelijk, dat de ontwikkelingslanden veel ernstiger dan de industrielanden door de energiekrisis zijn getroffen.

In de eerste plaats is de prijs van ruwe olie zo ver gestegen dat de geïndustrialiseerde landen nog bijna de enige zijn die kunnen betalen. In de tweede plaats zijn tegelijkertijd de prijzen van aanverwante produkten, zoals kunstmest en landbouwkundige bestrijdingsmiddelen, fel naar omhoog gegaan.

De toch al niet zeer produktieve landbouw in vele ontwikkelingslanden lijdt enorme schade. Voor miljoenen mensen wordt hongersnood een dagelijkse werkelijkheid. In de derde plaats blijkt de macht van de OPEC minder groot dan gevreesd. Bovendien komen andere grondstofkartels niet van de grond. De olieprijsen blijken ook niet zo gemakkelijk verder te kunnen worden verhoogd, als de al te optimistische oliesjeiks hadden gehoopt. Daarvoor is de politieke onenigheid en de onderlinge nijd tussen de OPEC-landen veel te groot.

Bovendien gaan hun grootste afnemers, de westerse landen, op grote schaal op zoek naar andere energiebronnen, zoals kernenergie. Daarmee proberen zij zich onafhankelijk te maken van olie.

Toch groeit in het westerse kamp de gedachte dat men tenslotte toch niet een fundamenteel debat over een nieuwe wereldorde zal kunnen ontwijken. Zelfs de felste aanhangers van het aloude marktsysteem, de Verenigde Staten, geven tenslotte hun verzet op.

Dank zij de verminderde spanningen wordt in het najaar van 1975, de 7de Bijzondere Zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties bijeengeroepen. Deze konferentie is gewijd aan een „Nieuwe Internationale Economische Orde“. Voor eenmaal worden in een internationaal forum betrekkelijke resultaten bereikt. Min of meer concrete resoluties geven min of meer duidelijke opdrachten voor de vierde UNCTAD-konferentie in mei 1976. Tegelijkertijd geeft de eindresolutie van deze Zitting het groene licht voor de „noord zuid dialoog“. De ontwikkelingslanden krijgen hun zin : er zal niet alleen over energie worden gesproken, maar ook over de grondstoffen, de ontwikkeling en de financiële vraagstukken. Dit alles in zijn onderlinge samenhang.

Als gevolg hiervan wordt in december 1975, met veel vlagvertoon, in Parijs „La Conférence sur la Coopération Economique Internationale“ (CIEC) officieel geopend.

Organisatie en structuur, vier commissies.

In totaal zitten 27 landen rond de tafel. 8 van hen vertegenwoordigen het „noorden“ (2). 19 landen komen op

voor het „zuiden“. 7 van deze laatsten zijn OPEC-landen (3).

Een aantal internationale organisaties neemt deel als waarnemer : de Verenigde Naties, het Internationaal Monetair Fonds, de Wereldbank, de UNCTAD, OPEC, het International Energie Agentschap en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

De problematiek is gesplitst over vier commissies : een energiekommissie, een grondstoffenkommissie, een commissie voor ontwikkelingsvraagstukken en een financiële commissie.

In iedere commissie zitten tien ontwikkelingslanden en vijf westerse landen. Van in het begin rijst de vraag welke landen de verschillende voorzittershamers mogen hantieren. Dit politiek moeilijke vraagstuk is op elegante wijze opgelost. Per commissie zijn er twee voorzitters. De ene uit het noorden, de andere vanuit het zuiden (4). Voor de algemene vergadering wordt dezelfde formule gebruikt (5). In de loop van 1976 komen de commissies bijna elke maand een paar dagen bijeen.

Officieel worden twee fasen onderscheiden. De ene loopt over het eerste halfjaar van 1976 en dient vooral voor afbakening van de problemen. In de tweede fase moest onderhandeld worden over concrete oplossingen. De onderhandelingen hierover zouden in december 1976 succesvol moeten worden afgerond.

In werkelijkheid is het allemaal een beetje anders gegaan. Van januari tot maart hebben de commissies inderdaad rustig en vreedzaam gestudeerd. Daarna zijn de tegenstellingen verscherpt. De groep van 19 is, ook al met het oog op UNCTAD IV, begonnen met concrete eisen te stellen. Deze zijn vervolgens voortdurend afgewezen door de westerse landen. Einde juli, bij het begin van de tweede fase, was het overleg bijna geheel gestrand. Het tweede halfjaar hebben de delegatieleden zich dan ook niet bezig gehouden met onderhandelingen over concrete problemen, maar met procedure-kwesties en informeel overleg.

Ondertussen werd een succesvol resultaat steeds onwaarschijnlijker. Voordat ik op een en ander inga, wil ik eerst nog een paar algemene opmerkingen over CIEC maken.

CIEC, een paar bedenkingen.

De term „noord zuid dialoog“ loopt op een al te gemakkelijke wijze over een paar zaken heen. In de eerste plaats neemt niet het gehele noorden aan de dialoog deel. De geïndustrialiseerde socialistische landen zijn niet in Parijs aanwezig. Ik ken niet de juiste reden, waarom zij zijn weggebleven. Ongetwijfeld zal het de westerse delegatie allerminst storen, dat zij niet gekonfronteerd worden met hun socialistische collega's.

De ontwikkelingslanden missen echter de steun van het oostblok, die zij in andere conferentie wél krijgen, althans in woorden.

Toch is dit niet het belangrijkste. Het lijkt mij niet doenlijk om over een nieuwe wereldorde te overleggen, en daarbij een groot deel van die wereld buiten te sluiten. Hetzelfde geldt voor de kant van het zuiden : de Volksrepubliek China is ook niet vertegenwoordigd.

In de tweede plaats zijn binnen de kring van ontwikkelingslanden de OPEC-staten wel bijzonder goed vertegenwoordigd. Dat geldt niet alleen voor hun betrekkelijk ge-

talsoverwicht. Vier van de vijf voorzittersplaatsen, die voor de groep van 19 beschikbaar zijn, worden door hen bezet (6). De olieproducenten verklaren telkens weer plechtig, dat zij zich in de noord-zuid dialoog aansluiten bij de overige ontwikkelingslanden. Zij zeggen uitdrukkelijk geen overheersende rol te willen spelen.

Ondanks dat, kunnen we rustig aannemen, dat zij goed de nadruk weten te leggen op hun eigen belangen. Dat wil zeggen dat zij de ontwikkelingen zullen verdedigen, die moeten leiden naar een nieuwe wereldorde zoals zij die zien. En op dat vlak stellen we vast, dat de OPEC-landen, ondanks alle onderlinge politieke en socio-ekonomische meningsverschillen, zich over het algemeen richten op een massale industrialisatie en op zeer sterke banden met het westen. Ongetwijfeld tot genoegen van westerse regeringsleiders, maar het valt te betwijfelen of zo'n westers ontwikkelingsmodel nu wel zo gunstig is voor alle ontwikkelingslanden. Wat dat betreft, kunnen we overigens wel een vraagteken zetten bij de meeste landen van de groep van 19.

Bijna allemaal hebben ze westersgerichte regeringen. Een land als Brazilië toont voldoende de mogelijke rampzalige gevolgen hiervan aan voor de bevolking. Op deze kwestie zal ik later nog terugkomen. Hier vermeld ik alleen dat de groep van 77 haar 19 vertegenwoordigers in Parijs verschillende malen op hun plichten heeft gewezen. Ook hierop kom ik nog later terug.

De derde en laatste opmerking houdt met de vorige verband. Het is bedenkelijk dat het overleg niet gehouden wordt binnen het raam van de Verenigde Naties. De toenemende neiging van regeringsleiders om netelige politieke problemen buiten de geëigende kaders om, en in beperkte groep te bespreken, is zeer verontrustend. In Parijs wordt bijvoorbeeld de pers hardnekkig op een afstand gehouden. Daardoor is het bijzonder moeilijk, om de publieke opinie, hier én in de ontwikkelingslanden, in te lichten over de juiste gang van zaken.

CIEC - de eerste fase : december 1975 tot juli 1976.

De weinige informatie die naar buiten komt, is niet bemoedigend. Nochtans is men begin 1976 niet eens slecht van start gegaan. De commissies slagen er op hun eerste twee zittingen (7) in, om op vreedzame wijze hun werkprogramma's voor het eerste halfjaar op te stellen.

De **energiecommissie** zet vier onderwerpen op haar agenda (8) :

- Een algemene analyse van de energie-toestand ;
- De energieprijzen ;
- De beschikbaarheid en het aanbod van energie ;
- De internationale samenwerking op energiegebied.

Voor de **grondstoffencommissie** zijn het er zes :

- De algemene ontwikkeling van vraag en aanbod ;
- De problemen van de goederenmarkten en uitbreiding van de handel ;
- De problemen op het vlak van de uitvoeropbrengsten, vooral voor de ontwikkelingslanden ;
- De internationale samenwerking op het vlak van produktie, de investeringen en de technologie ;
- De bijzondere problemen van de ontwikkelingslanden die grondstoffen moeten invoeren ;
- De samenwerking tussen producenten en verbruikers.

De **ontwikkelingscommissie** buigt zich over zeven zaken :

- Handel en betalingsbalansmoeilijkheden ;
- Landbouw en voedsel ;
- Infrastructuur ;
- Overdracht van middelen ;
- Industrialisatie en overdracht van technologie ;
- Buitenlandse investeringen en transnationale ondernemingen ;
- Minst ontwikkelde en meest getroffen landen.

Tenslotte pakt de **financiële commissie** zes punten aan :

- Algemeen onderzoek van de mondiale ekonomische en financiële toestand, vooral op middellange termijn ;
- Betalingsmoeilijkheden van industrielanden en ontwikkelingslanden, met bijzondere aandacht voor de meest getroffen landen ;
- Privé-kapitaalstromen naar, en investeringen in de ontwikkelingslanden ;
- De financiële reserves van de olie-uitvoerende landen ;
- De schuldenproblemen van de ontwikkelingslanden ;
- Problemen die door andere commissies worden verwezen naar de financiële commissie.

Zoals gezegd beginnen de moeilijkheden met het naderen van de UNCTAD IV konferentie. In februari 1976 gaat in Manila, ter voorbereiding van UNCTAD IV, een vergadering door van de groep van 77. De ontwikkelingslanden die niet in Parijs aanwezig zijn, zetten op die bijeenkomst de groep van 19 onder druk. Zij wensen, met het oog op Nairobi, alvast een concrete vooruitgang in Parijs. Dit dwingt de 19 tot een hardere houding ten opzichte van het westen. De CIEC-zittingen van maart en april staan dan ook niet meer geheel in het teken van de probleëmafakening. De groep van 19 legt meer nadruk op concrete onderhandelingen. Daarmee komen we natuurlijk direkt bij de onderwerpen die aanleiding geven tot politieke meningsverschillen met de westerse landen. De belangrijkste daarvan zal ik hierna bespreken.

In de **energie-commissie** : verhoging van de energieprijzen. Het gesprek loopt over drie afdelingen : de onderlinge prijsverhoudingen tussen de verschillende energiebronnen, de ekonomische gevolgen van de olieprijsverhogingen, en de bescherming van de koopkracht van de olie-uitvoerbrengsten.

Volgens de groep van 19 zal het nog wel een lange tijd duren, voordat de industrielanden hun afhankelijkheid van olie kunnen verminderen. Naar hun mening doet het westen nog veel te weinig om op het energiegebruik te besparen en om andere energiebronnen te ontwikkelen. De olieprijsen moeten daarom nog flink stijgen. Dergelijke gedachten stuiten uiteraard op fel verzet van de industrielanden. Even grote meningsverschillen komen tot uiting bij de voorstellen om de prijzen te verhogen, met het oog op de handhaving van de koopkracht van de olie-uitvoerbrengsten. Dit hangt heel nauw samen met het vraagstuk van de indexering van de grondstoffenprijzen. Waarover gaat het hier ? Sinds het koloniale tijdperk zijn de ontwikkelingslanden aangewezen op de uitvoer van hun grondstoffen naar de westerse landen. Daar worden deze verwerkt tot industrieprodukten. Een gedeelte daarvan wordt dan weer uitgevoerd tegen forse prijzen. Naar

mate de inflatie in het westen toeneemt, worden die goederen alsmat duurder.

De grondstoffenprijzen blijven daartegenover in het algemeen nogal aan de lage kant, zeker in vergelijking tot de industrieproducten. De ontwikkelingslanden willen dat deze prijzen worden geïndexeerd aan de prijzen van de industrieproducten. Over dat onderwerp zijn noord en zuid het dus niet alleen grondig oneens in de energiekommissie, maar ook in de **grondstoffenkommissie**. Deze onenigheid neemt toe, naarmate de economische toestand in het westen verslechtert. Hogere grondstofprijzen betekent een regelrechte overheveling van de westerse welvaart naar de ontwikkelingslanden.

Een dergelijke overheveling is nu eenmaal in onze streken niet populair.

Met een zekere ironie moet men echter vaststellen, dat het grootste verzet komt van de rijkste landen: de Verenigde Staten, de Bondsrepubliek West-Duitsland en Japan.

Het gaat de ontwikkelingslanden niet alleen om indexering van de grondstoffenprijzen.

De groep van 19 legt in maart ook haar eisen op tafel op het vlak van de stabilisatie van de grondstoffenhandel. Het gaat hier om een internationale regeling van vraag en aanbod van grondstoffen op de wereldmarkt. Die regeling dient om de sterk schommelende grondstofprijzen in de hand te houden. Tot nu toe nam men zijn toevlucht tot wereldovereenkomsten over afzonderlijke grondstoffen. Deze bleven echter te beperkt en de uitwerking ervan is dan ook gering. Er bestaan vergoederde plannen om de belangrijkste grondstoffen allen samen in één stabilisatiepakket te stoppen.

Het gaat hier om het zogenaamde „geïntegreerde grondstoffenprogramma“, opgesteld door het UNCTAD-sekretariaat.

Dit voorziet in gelijktijdig afgesloten overeenkomsten over afzonderlijke grondstoffen. Deze worden aangevuld met buffervoorraden. De financiering van die voorraden moet worden veiliggesteld door een „gemeenschappelijk fonds“. Een en ander dient te worden gekoördineerd door een internationale organisatie, bijvoorbeeld de UNCTAD zelf.

Een deel van het westers verzet tegen dit plan wordt ingegeven door financiële overwegingen. Hoeveel gaat het fonds kosten?

Berekeningen van de UNCTAD laten zien, dat deze kosten niet rampzalig hoog behoeven te zijn. De technische uitvoeringsmoeilijkheden leiden eveneens tot weerstand. Deze moeten niet worden onderschat. Het is zeer moeilijk om binnen de grenzen van de vrije markteconomie een internationale marktorganisatie op te bouwen, waarbij de landen (en hun ondernemingen) bereid zijn om hun vraag en aanbod van grondstoffen (verbruik en produktie) in bedwang te houden. Het is uiterst moeilijk om zaken als internationale grondstoffenspekulatie uit te bannen. De meeste westerse landen en regeringen achten zich niet in staat om hieraan mee te werken. Sommige willen het ook niet omdat ze uit de bestaande toestand te veel voordelen putten.

In de **ontwikkelingskommissie** richten de eisen van de ontwikkelingslanden zich vooral op drie punten:

- 1) Bijdragen van het Internationaal Fonds voor Agrarische Ontwikkeling (IFAD),

- 2) Verhoging van de westerse ontwikkelingshulp tot 0,7 procent van het bruto nationaal produkt en
- 3) Oplossing van de betalingsbalansproblemen van de ontwikkelingslanden. De eerste twee punten zijn al oud.

Over het derde punt ruziet men ook in de **financiële commissie**.

Sinds de oliecrisis zijn de betalingstekorten van de olie-invoerende ontwikkelingslanden enorm toegenomen. Schattingen van het Internationaal Monetair Fonds en de UNCTAD komen tot op een schuldenlast van 35 tot 45 miljard dollar in 1975 (1973: 9 miljard).

Volgens berekeningen van de Internationale Bank voor Rekonstruktie kan van 1976 tot 1980 dit tekort nog tot 86 miljard dollar oplopen.

We moeten hierbij wel twee soorten schulden uit elkaar houden:

- a) Officiële schulden - deze zijn het gevolg van leningen van overheid tot overheid;
- b) Partikuliere schulden - deze zijn het gevolg van leningen die door het privé worden verstrekt. De totale omvang hiervan is groot, maar moeilijk om precies te meten. Voor de ontwikkelingslanden komt deze schuldenlast heel duur uit, omdat de betalingsverplichtingen heel zwaar zijn (kommerciële leningen).

De groep van 19 eist radicale en algemene schuldverlichtingsmaatregelen voor alle ontwikkelingslanden samen, of althans per regio of landengroep. De industrielanden willen van algemene maatregelen niets weten, zelfs niet voor de groep van armste landen. Eventueel willen zij wel per land afzonderlijk een regeling treffen, ingeval van dreigend faillissement. Het nadeel van deze benadering is dat een sterke schuldeiser zijn voorwaarden kan opleggen aan een zwakke schuldenaar. Die voorwaarden zijn ongetwijfeld wel voordelig voor de geldschieter. Er wordt echter te weinig gelet op de schade voor de ontwikkeling van het failliete land.

Een en ander heeft tot gevolg dat CIEC al vóór mei 1976 in het slop raakt. Zonder resultaat verschuiven de delegatieleden hun discussies van Parijs naar Nairobi, naar UNCTAD IV, om daar de zaken nog eens dunnetjes over te doen. Eind april geven de 19 een verklaring uit, waarin zij hun teleurstelling over de gang van zaken op papier zetten. Ze verwijten „sommige“ industrielanden een gebrek aan politieke wil. Ze voegen er aan toe, dat de voortzetting van CIEC in gevaar komt, wanneer in Nairobi geen positief resultaat kan worden bereikt. De uitwerking van deze verklaring als drukmiddel is echter gering. De oplossing van het schuldenvraagstuk boekt in Nairobi geen enkele vooruitgang.

De grondstoffen komen er in theorie iets beter voor te staan. De industrielanden blijven het grondstoffenfonds afwijzen. Op de valreep verklaren zij zich echter akkoord met een resolutie waarin zij zich verbinden, om althans over dit fonds te onderhandelen. Ze gaan zelfs in zee met een daarvoor vastgestelde procedure, waarbij die onderhandelingen binnen de UNCTAD-sekretariaat worden gekoördineerd.

Deze minimale en tot niets verbindende toezegging is blijkbaar voor de groep van 19 voldoende om het Parijse

overleg te kunnen voortzetten. De juni-zitting opent met alweer een verklaring van hun kant. Hierin uiten zij hun teleurstelling over de weinige resultaten van Nairobi. Desondanks willen ze de westerse landen een kans geven, om nu met concrete voorstellen te komen.

Van een positieve en eensgezinde westerse reactie is geen sprake. Deze eensgezindheid was overigens in Nairobi al ver te zoeken. Van Amerikaanse zijde wordt een voorstel ingediend voor een internationale grondstoffenbank. Deze is bedoeld ter financiering van grondstoffen-uitbatingprojecten. Het bankkapitaal moet gevormd worden door bijdragen van de westerse en de olielanden.

Het beheer moet worden uitgeoefend door de Wereldbank of een soortgelijke internationale organisatie. Dit Amerikaanse voorstel was reeds ingediend op UNCTAD IV. De ontwikkelingslanden verzetten zich echter tegen dit plan. Naar hun mening dient het te veel de belangen van de industrielanden op het vlak van de grondstoffen-uitbating. Bovendien zijn zij bang voor financiële steun aan multinationale grondstoffenbedrijven door westerse kapitaalverschaffers.

Volgens hen tast zo'n bank hun toch al zwakke autonomie over hun eigen grondstoffen nog verder aan. In Nairobi werd een resolutie over de bank dan ook verworpen. Een soortgelijk lot valt haar ten deel in Parijs.

De 19 wijzen het Amerikaanse voorstel wel niet uitdrukkelijk van de hand, maar vragen voortdurend om nadere gegevens, zonder dat ze zich tot iets verbinden.

Voor het overige kunnen de delegaties het in juni niet eens worden over de wijze waarop de noord-zuid dialoog moet worden voortgezet.

Twee stromingen tekenen zich af (9).

De eerste heeft vooral vertegenwoordigers bij de ontwikkelingslanden. Deze stroming stuurt aan op actie. CIEC zou zich in de tweede helft van 1976 moeten bezighouden met concrete haalbare zaken.

De tweede stroming heeft vooral verdedigers bij de industrielanden. Volgens hen dient CIEC verder te gaan met het onderzoek van de verschillende problemen. Wanneer dit onderzoek gedaan is en de eeuwige studies klaar zijn, kan de concrete onderhandeling in een ander bestaand forum plaatsvinden.

De tweede opvatting loopt uiteraard het gevaar van een voortdurend uitstel van de beslissingen. Wat dat betreft, kan het geen kwaad om de westerse verdedigers een beetje te wantrouwen.

Immiddels wint de concrete stroming voorlopig het pleit. In juli aanvaardden de delegatieleden, dat de discussies in de vier commissies moeten leiden tot concrete voorstellen voor besluitvorming door de ministerskonferentie van half december (10).

CIEC - de tweede fase - vanaf juli 1976.

De optimisten die nu het einde van de impasse verwachten, krijgen ongelijk. Ondanks de goede aanzet slagen de commissies er niet in, om concrete werkprogramma's op te stellen. Het schuldenvraagstuk blijft het grootste struikelblok. De hardnekkige weerstand van het westen op dit punt leidt tot een verharding van de houding van de ontwikkelingslanden op andere punten.

Krachtiger dan eerst stellen zij nu hun eis op het vlak van indexering van de grondstoffenprijzen. De discussies lopen vast en de juli-zitting wordt tenslotte geschorst. Het voortduren van de dialoog wordt bedreigd. Interna-

tionale konferenties raken echter wel eens vaker op deze wijze in het slop. Een gebruikelijke methode in dat geval is het tot elkaar brengen van de partijen door middel van procedure-kwesties. Informeel overleg tussen de verschillende voorzitters en delegatieleiders leidt tot een september-kompromis, waarin de uiteenlopende visies worden verzoend, zonder dat een van beide partijen op zijn standpunt moet toegeven.

Dit kompromis komt er op neer, dat in de werkprogramma's van de vier commissies de punten van geschil zijn opgenomen, zodat er verder over kan worden gepraat. Met die beperking echter, dat dit praten absoluut niet vooruitloopt op eventuele beslissingen. Met andere woorden: bestudering blijft mogelijk, concrete resultaten zitten er voorlopig niet in. De gemeenschappelijke tekst van 27 landen wordt dan ook vergezeld door afzonderlijke verklaringen van de groep van 19, de Verenigde Staten, Japan en de Europese Economische Gemeenschap, waarin de uiteenlopende standpunten nog eens worden bevestigd.

Aan echt onderhandelen komen we dus niet toe wat in feite in strijd is met de beslissingen van juli.

De Amerikanen komen nog een keer met een voorstel op de proppen: een Internationaal Energie Instituut. Dit instituut was al eerder niet-officieel aangekondigd. Het lijkt een beetje op de Internationale Grondstoffenbank, waarover ik al eerder gesproken heb. Het moet de ontwikkelingslanden helpen om hun energiebronnen te ontwikkelen. Deze moeten ten dienste worden gemaakt aan alle landen van de internationale gemeenschap.

Het instituut moet over een eigen budget beschikken, zoveel mogelijk een technische structuur krijgen, en aanleunen tegen bestaande internationale organisaties. Evenals de grondstoffenbank wensen de 19 dit Energie-instituut niet zonder meer te aanvaarden, maar vragen om nadere gegevens. In de laatste helft van het jaar stijgt de onduidelijkheid over toekomst en resultaat van CIEC.

De kans op niet doorgaan van de ministerskonferentie in december wordt steeds groter. Dat zat er altijd al in vanwege de Amerikaanse verkiezingen: in februari 1977 verandert de Amerikaanse regering van samenstelling (daarmee niet noodzakelijk van mening). De OPEC-konferentie van half december in Qatar is ook al een reden voor de westerse landen om hun standpunt vaag te houden. Op deze conferentie zullen de olielanden beslissen of, en hoever zij de olieprijs zullen verhogen. Zij leggen er sterk de nadruk op dat een negatieve houding van de westerse landen in Parijs zal leiden tot grote prijsstijgingen. Daarom hebben ze beslist om hun besprekingen pas te houden na Parijs. Dit is gedeeltelijk bluff op hoog niveau: om eerder genoemde politieke en economische redenen zitten sterke prijsverhogingen er nauwelijks in. Het is echter koren op de molen van verschillende westerse regeringsleiders, omdat de angst voor een verdere economische teruggang er, vooral in de Europese Economische Gemeenschap, bij veel mensen sterk is ingepraat.

Eind november waren de negen lidstaten het nog altijd niet eens over een gemeenschappelijk standpunt in Parijs. Ook hier valt het weer eens op, dat de grootste landen zich het meest tegen toegevingen blijven verzetten. Begin december is op een topkonferentie in Den Haag wél een

(Vervolg zie blz. 27).

NOORD-AMERIKA

even uw
aandacht voor
MEXICO

Na drie eeuwen van Spaans bewind voerde Mexico een langdurige onafhankelijkheidsstrijd (1810-1821).

Op een periode die gekenmerkt werd door het lange presidentschap van dictator Porfirio DIAZ (1877-1880, 1884-1911) volgde de sociale revolutie (1911-1921). Sindsdien is er de fase van de sociale en nationale consolidatie, waarin de Partido Revolucionario Institucional (PRI) sinds 1929 het politieke leven beheerst.

OPPERVLAKTE : 1.972.547 km². (65 x België).

INWONERS : 48.225.238 telling 1970 = 27 per km².

HOOFDSTAD : Ciudad de Mexico.

STEDEN : Ciudad de Mexico 8.589.630, Guadalupe 1.455.824, Monterrey 1.213.479, Netzahualcoyotl 580.436, Ciudad Juarez 407.370.

BEVOLKING : Blanken en creolen 17 procent, indianen 28 procent, mestiezen 55 procent.

TAAL : Spaans.

RELIGIE : R.K. 95 procent ; 876.879 protestanten en 49.181 joden (1970).

STAATSVORM : Presidentiële republiek. President : Luis Echeverria. Parlement : 2 kamers.

POLITIEKE PARTIJEN : Zetelverdeling Kamer van afgevaardigden na verkiezingen van 1970 : PRI 178, 3 kleine partijen (w.o. PAN) 35.

BIP : 35.660 mln dollar US ; 689 dollar US per inwoner (1971).

EKONOMIE : Mexico heeft een overwegend agrarische economie (landbouw, veeteelt, visserij, bosbouw) al zijn mijnbouw en de snel groeiende industrie eveneens van belang. De grootste dollarbron vormt het toerisme, vooral vanuit de VS.

PRODUKTIE : Voornaamste produkten zijn gerst, koffie, katoen, aardnoten, maïs, haver, aardappelen, rijst, sojabonen, tabak, tarwe, ananas, sisal, sinaasappelen, bananen ; hout 14,2 mln m³ ; steenkool, aardolie, aardgas, ijzererts, antimoonerts, kopererts, goud, looderts, magnesiet, mangaanerts, zilver, wolfram, zinkerts, zout, ijzer, staal en lood.

HANDEL : Invoer 4,146 mln dollar US, uitvoer 2.425 mln (1973). Voornaamste uitvoerprodukten : katoen (1/8), suiker, koffie, vis, maïs, vee. Belangrijkste handelspartners : VS, Japan, West-Duitsland en Frankrijk.

VERKEER : Wegen : 82.781 km ; spoorwegen 23.272 km. Voornaamste havens : Vera Cruz, Acapulco, Tampico. Internationale luchthaven : Ciudad de Mexico.

T.B.

U.S.A.

VERHOOGDE BEWAPENING VAN DE NAVO-STRIJDKRACHTEN OF EEN BIJDRAGE TOT DE ONTSPANNING EN DE WERELDVREDE ?

Volgens de International Herald Tribune (25.11.1976, p.6 ; V. Zarza) verwacht de USSR dat Carter als president een duidelijk alternatief voor zijn plan tot defensie-opbouw zou voorstellen.

Tijdens zijn verkiezingscampagne riep Carter op tot een defensie-opbouw in Europa tegen de Russische strijdkrachten, „die klaarstaan voor een algeheel conflict van korte duur en van een grote intensiteit“. Daarbij baseerde Carter zich op een door Brookings Institute voorbereide studie. De modernisering en de versterking van de Russische strijdkrachten in Centraal-Europa gecombineerd met de opvatting dat er in Europa een voortdurende dreiging van de Sovjet-Unie uitgaat voor een plotse, korte en intensieve overval, brengen er hem toe prioriteit te willen verlenen aan de versterking van de Navo-strijdkrachten. Men mag daar de conclusie van Brookings Institute aan toe voegen, die gewag maakt van een ondermijning van het Europese militaire evenwicht en de bedreiging van de wereldvrede en Amerika's vitale belangen.

De I.H.T. meent dat een versterking van de Navo-strijdkrachten voor Moskou een directe uitdaging zou zijn, waaruit zich een actie-reactiepatroon kan ontwikkelen dat een nieuwe stimulans zou zijn voor de bewapeningswedloop.

Meer nog !

De I.H.T. wijst er op dat telkens weer is gebleken dat belangrijke beslissingen op defensieterrrein op latere datum door de daarvoor verantwoordelijke figuren zijn betreurd. V. Zarza wijst daarbij op de vermeende „missile gap“ die Kennedy er toe aanzette de Amerikaanse strijdkrachten te versterken en op de steun die Nixon verleende aan het MIRV-programma.

De Frankfurter Allgemeine Zeitung (29.11.1976, p. 1 ; A. Weinstein) doet bovenstaande bedenkingen van de hand met de opmerking dat het zich steeds herhalende stemmen zijn, die bij iedere benoeming van een nieuwe president gehoord worden.

Deze krant bekommert zich helemaal niet om het probleem van een positieve bijdrage tot de ontwapeningsonderhandelingen, zij beperkt zich tot reductie van het vraagstuk tot een louter militair-strategische aangelegenheid. De krant merkt terecht op dat de naam van de nieuwe minister van defensie van doorslaggevend belang zal zijn voor de toekomst van de Navo.

Men zou daar kunnen aan toevoegen dat de naam van de defensie-minister en uiteindelijk de beslissingen van Carter, doorslaggevend zullen zijn voor de ontwapeningsbesprekingen.

De I.H.T. meent dat indien de USSR haar strijdkrachten in Centraal-Europa heeft versterkt, dat niet meteen moet betekenen dat de USA daar met een gelijkaardige versterking moet op reageren. De betekenis moet gezocht worden in de wil uitdrukking te geven aan serieuze onderhandelingsbereidheid m.b.t. de MBFR-onderhandelingen. De auteur komt tot dat besluit omdat in het verleden herhaaldelijk is gebleken dat de USA slechts ernstig onderhandelen wanneer de Russische strijdmacht een bedreiging begon te lijken.

De auteur meent dat deze houding bij de USSR aanwezig is en hoopt dat Carter vooraleer de plannen tot Westelijke defensieversterking tot uitvoering worden gebracht hij met de USSR zal gaan praten.

CIJ- FERS

OOK DE JEUGDWERKLOOSHEID

STIJGT IN EUROPA

Uit het recent gepubliceerde cijfer van de EEG commissie blijkt dat sinds 1970 de jeugdwerkloosheid in de lidstaten aanzienlijk blijft stijgen.

Met als basis midden 1973 - 100 steeg de index van de werkloze jongeren tot 20 jaar in België tot 529 en van 20 tot 25 jaar tot 458.

Voor West-Duitsland zijn deze cijfers 552 en 571 ; in Frankrijk voor het geheel (van 15 tot 25 jaar) 325 ; in Italië (van 15 tot 21 jaar) 126 ; in Nederland (van 19 tot 23 jaar) 270 en in Groot-Brittannië (van 20 tot 25 jaar) 267.

In dit zelfde land was er een stijging van de index voor de jeugdwerkloosheid tussen 16 en 18 jaar van 992 en tussen de 18 en 20 jaar tot 283.

In ons land haalt het aantal schoolverlaters dat na drie maand aan werk geraakt half 1976 nog slechts 26 procent.

Voor 1975 was dit 38 procent en in 1974 nog 42 procent.

In september 1976 bedroeg het aantal werkloze jongeren in ons land 31,9 procent. In 1976 is hun aandeel in de totale werkloosheid 32,3 procent, daar waar het in 1975 31,5 procent bedroeg, in 1974 20,7 procent en van 1967 tot 1973 schommelde het van 14 tot 17 procent.

Enige vergelijking is tussen de verschillende EEG landen moeilijk omdat 5 landen systematische statistieken bekend maken en er in ieder land volgens verschillende normen wordt tewerk gegaan.

ONTWIKKELINGSHULP E.E.G.

Uit een antwoord op een schriftelijke vraag uit het Europees Parlement aan de E.E.G. commissie blijkt dat de ontwikkelingshulp van de E.E.G. onder zijn streefdoel blijft maar dan toch iets beter is dan deze van de Verenigde Staten. De officiële ontwikkelingshulp blijft nog ver van het gestelde doel van 0,7 procent van het bruto nationaal produkt. Globaal gezien bedroeg het gemiddelde slechts 0,45 procent maar de bijdragen zijn sterk verschillend van land tot land. Bij de openbare ontwikkelingshulp van de negen landen viel een stijging te noteren die liep van bijna 3 miljard in 1974 naar 6 miljard dollar in 1975 wat een verhoging betekent van 24 procent. Hierbij moet echter wel met het inflatiecoëfficiënt rekening gehouden worden. Voor de Verenigde Staten bedroeg de hulp in 1975 hiertegenover slechts 4 miljard dollar en voor Japan 1 miljard dollar.

De E.E.G. landen stonden in voor 44,3 procent van de ontwikkelingshulp die door alle geïndustrialiseerde Westerse landen werd toegekend tegenover 29,5 procent voor de V.S. en 8,4 procent voor Japan.

De E.E.G. commissie vermeldt dat Europese hulp tegen gunstige voorwaarden wordt verleend.

De aangegane financiële verplichtingen bestonden uit 76 procent uit giften tegenover 66 procent in 1974. Voor de V.S. was dit 58,1 procent en voor het geheel van de geïndustrialiseerde westerse wereld 66 procent. Nederland was met 0,74 procent het enige land dat het streefcijfer overschreed. Hierop volgt Frankrijk met 0,62 procent ; België met 0,59 procent ; Denemarken met 0,57 procent ; West-Duitsland en Groot-Brittannië met slechts 0,39 procent ; Italië met 0,12 procent en Ierland met 0,085 procent.

Volgens genoemde bron zou de Belgische officiële ontwikkelingshulp in hoofdzaak bestaan uit giften, met 92,2 procent is dit het hoogste procent van alle EEG landen.

STEUN VOOR LIBANON

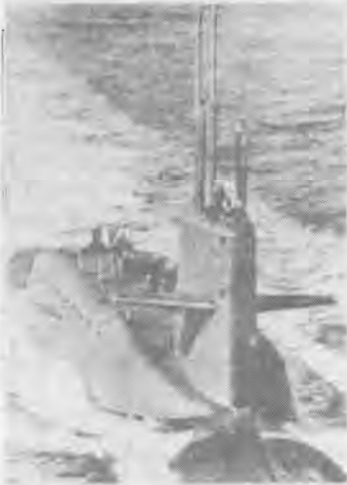
M. en Mevr. T.B. Gent	: 100 fr.
G. D.L. Oostende	: 200 fr.
W.D. Koksijde	: 200 fr.
F. Gent	: 100 fr.
K.D. Gent	: 40 fr.

DE WAPENS EN WAT ZE KOSTEN.

*Een vliegdekschip kost
1 miljard dollar...*

*Een zelfde som zou volstaan
om een elektrische centrale
te bouwen die de omvang
heeft van de Assouan Dam.*

*Een atoomduikboot met
raketten kost 600 miljoen
dollar...*

*Een zelfde som zou volstaan
voor de bouw van 120
hospitelen van 5 miljoen
dollar per eenheid.*

*Een bombardementsvliegtuig
M.R.C.A. kost 8 miljoen
dollar...*

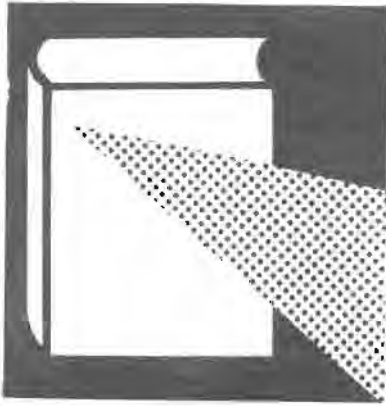
*Een zelfde som zou volstaan
om 8 sanatoriums te bouwen
voor 800 personen.*

*Een „Léopard“ tank kost
250.000 dollar...*

*Een zelfde som volstaat
voor de bouw van een
moderne goed uitgeruste
school.*

BOE- KEN

ONTSPANNING IN EUROPA

De Conferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa, door H. van der Velden en H.A. Visée. Uitgegeven door Het Wereldvenster, Baarn, in de reeks „Anatomie van de toekomst“.

Het boek valt mee, al was het maar omdat het dispaaraat materiaal samenbrengt in één geheel. In het gedeelte dat handelt over de blokvorming in Europa, i.h.b. wat betreft de oorzaken van de koude oorlog, plaatsen de auteurs zich op een „revisionistisch“ en neo-pragmatisch standpunt. „Revisionistisch“ omdat zij afstappen van de visie als zou de USSR oorzaak van alle spanningen geweest zijn. Zij wijzen er op dat Stalin een gerechtvaardigd wantrouwen koesterde tegenover de Westelijke pogingen om de Oost-Europese landen te exploiteren. In hun analyse brengen zij eveneens het „neo-pragmatisch“ standpunt naar voor waarin de Koude Oorlog als een louter machtsconflict wordt gezien. Na de Tweede Wereldoorlog is er een machtsvacuüm dat moet worden opgevuld. Churchill en Stalin willen een verdeling middels onderhandelingen en de Amerikanen zijn tegen deze blokvorming gekant daar zij een „universalistische“ ideologie bezitten. Deze verschillende benaderingen liggen aan de basis van de kortsluitingen en misverstanden over de afspraken van Jalta en Potsdam en dus van de Koude Oorlog.

Volgens de auteurs is de Koude Oorlog niet ten einde. Het begrip Koude Oorlog is volgens hen toepasselijk op de periode die in 1917 begon en die nog niet is afgelopen. Men kende latente en manifeste conflicten. Het strijdtoneel van de Koude Oorlog verplaatste zich naar de Derde Wereld en in Europa kwam het proces van ontspanning op gang.

De auteurs merken in die zin op, dat het streven naar een grotere mate van coöperatie tussen Oost en West, de fundamentele problemen tussen het socialisme en het kapitalisme niet oplost.

Het is, noteren zij, het minst gevaarlijke alternatief om het explosieve gehalte van de Oost-West-betrekkingen te verminderen.

Wij brengen u hun visie op het toekomstige verloop van de CVSE.

In 1977 zal in Belgrado moeten blijken of de vijfendertig landen het waard vinden om door te gaan met de pogingen het karakter van hun internationale betrekkingen ontspannen te houden en hun samenwerking te intensiveren. De toetsingsconferentie van de CVSE, waarvan vorm en inhoud nog onbekend zijn, zal zeker worden gebruikt om elkaar te confronteren met vermeende schendingen van de afspraken van Helsinki. Op basis van een vrij abstracte slotakte zal dan over concrete gevallen gepraat worden. De blokken zullen zeker lijsten met grieven opstellen, maar de vraag is of deze grieven uitgespeeld zullen worden. Gezien de vaagheden in de slotakte zullen beschuldigingen moeilijk hard te maken zijn. De behandeling van dissidenten in de Sovjet-Unie is weliswaar concreter dan eventuele Russische inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van Portugal, maar de akte van Helsinki is moeilijk toetsbaar. Een slecht verlopen conferentie of een waar men zonder nieuwe resultaten uiteengaet, zal het ontspanningsproces niet ten goede komen en stilstand in dat proces betekent achteruitgang van de ontspanning, met kansen op escalatie. Belgrado kan ook het begin zijn van een nieuwe periode. De aanloop, met als resultaat de CVSE, is voorbij en als de toetsing gunstig verloopt, kunnen de landen overgaan tot het institutionaliseren van hun contacten, zowel op regeringsniveau als op het niveau van de individuele burgers.

*De sfeer in de tijd voorafgaande aan Belgrado zal bepalend zijn voor wat er gaat gebeuren. Bepaalde ontwikkelingen, zoals in Portugal en in Angola, hebben die sfeer er niet beter op gemaakt. Zij waren voor Ford en Kissinger aanleiding om te waarschuwen dat de Verenigde Staten de Sovjet-Unie niet kunnen toestaan de ontspanning te gebruiken als dekmantel voor pogingen eenzijdige voordelen te behalen. Zo plaatste de president in **US-News and World Report** van begin augustus 1975 de opmerking: „De ontspanning mag ons niet verhinderen in actie te komen en uitdagingen te beantwoorden op de plaatsen, waar we weten dat de Sovjet-Unie aan het werk is“. Ook opmerkingen van zijn minister van Buitenlandse Zaken illustreren de lichte ontvlambaarheid van de post-Helsinki'se Oost-Westbetrekkingen.*

In wezen heeft de CVSE geen enkele verandering gebracht in de betrekkingen tussen Oost en West. Hun fundamenteel onverenigbare opvattingen over de inrichting van de samenleving blijven de grenzen bepalen voor een grotere mate van samenwerking, dus voor een grotere mate van ontspanning. Behalve een goede conferentie en een evenwichtig gevoerd beleid van Oost en West, is ook een transformatie van deze opvattingen noodzakelijk, wil Europa voor al zijn burgers ontspannen worden.

**opvoeden
tot
vrede**

HET KWADE EN HET GOEDE

Jan Van Calsteren.

Het kwade met het goede vergelden is een christelijke deugd. Maar je kan ook van de nood een deugd maken, - van de geldnood namelijk. Vergelden betekent immers letterlijk „tot geld maken“. En in dit geval wordt het eerder een jezuïetenstreek. Of jezuïeten ook christenen zijn weet ik niet ; ze zijn in elk geval katholieken. Waarover het gaat ? Over sigaretten en ziekenkassen. „Sigaretten roken kan uw gezondheid schaden“, staat er op elk pakje gedrukt. In 't klein natuurlijk. Maar dat doet er niet toe. Niemand leest het en niemand stoort er zich aan. We wisten het trouwens al lang. Nu heeft de regering, in haar bezorgdheid voor onze gezondheid, een „gezondheidsbelasting“ van één frank per pakje sigaretten ingevoerd. Die extra frank zou dan ten goede komen aan de ziekenkassen. Want de ziekenkassen zijn ziek, zwaar ziek. Financieel althans. Ze kunnen die kleine geldtransfusie best gebruiken, bvb. voor het inrichten van een sanatorium voor longkanker-lijders...

Je moet het maar kunnen uitleggen...

Maar ook de schatkist is ziek. Wie enkel aan zijn eigen gezondheid denkt moet dus het roken verminderen. Wie daarbij ook denkt aan de gezondheid van de schatkist moet roken, vèèl meer dan vroeger.

Je zou je kunnen afvragen waarom de regering, als ze werkelijk zo met onze gezondheid begaan is, geen strengere maatregelen treft om het roken tegen te gaan. We worden overstelpt door reclame voor sigaretten en sigaren, maar een ernstige anti-rokerscampagne hebben we nog niet gekend. Maar ja, de tabakindustrie is een winstgevend zaakje. Ook voor de regering. Daar mag dus niet aan geraakt worden.

En waarom die „gezondheidsbelasting“ enkel beperken tot sigaretten ?

Ik stel voor een „gezondheidsbelasting“ te heffen op bier en alcoholische dranken. Om er openbare waterplaatsen mee te bouwen. En een taks op de water- en luchtbezoedeling. Die kan dan dienen voor het oprichten van spel- en sportpleinen. Laat de fabrieken maar lustig hun giftige dampen uitspuwen en hun dodelijke afvalwateren spuien. Hoe meer bezoedeling, hoe meer gezondheid !

Ondertussen zijn niet alleen de sigaretten duurder geworden. Ook het brood en andere eetwaren. En het openbaar vervoer. Ik verdenk de regering er sterk van ons ook hier een verdeckte „gezondheidsbelasting“ te hebben opgelegd. Om ons te verplichten meer te voet te gaan. En minder te eten. Het is toch geweten, dat wij veel te weinig beweging nemen. En dat wij onverbeterlijke smulpapen en veelvraten zijn. Misschien maakt het allemaal wel deel uit van een geheim plan : de nieuwe dieetcontrarevolutie van Dr. Tindemans. Blijf arm en leef lang. Houd Europa fit en sterk...

Ofwel is hier - ook heimelijk - de een of andere religieuze orde aan het werk, die België tot één grote kloostergemeenschap wil maken, met als eerste gelofte die van soberheid. Soberheidspolitiek noemt men dat. Tot boete voor onze zondige lichamen. En tot heil van onze zielen.

Dus toch christelijke naastenliefde ?

Of wij, eenmaal afgedaald tot het peil van bedelmonniken, dit rijk gods op aarde als een aards paradijs zullen beschouwen, betwijfel ik sterk...

POSITIEVE EN NEGATIEVE ASPECTEN VAN DE INWERKING VAN DE MENS OP DE NATUUR

Uit het boek :

*„Ecologische crisis en sociale vooruitgang“ - E. Fedorov.
Vertaling en inkorting : Jan Van Calsteren.*

We weten, dat zekere aspecten van de menselijke activiteit een schadelijke invloed uitoefenen op de omgeving en een rationeel gebruik van al haar hulpbronnen verhindert. Zo bijvoorbeeld de oorlog en al wat daarmee in verband staat. De bewapeningswedloop en de oorlogsvoorbereiding leggen beslag op een groot deel van onze natuurlijke rijkdommen - waaronder juist de kostbaarste en zeldzaamste delfstoffen -, op de energie en de tijd van meer dan 20 miljoen jonge mensen in de legers van alle landen, en van meer dan 100 miljoen anderen, werkzaam in de bewapeningsindustrie. Ruim de helft van alle wetenschappelijke activiteiten is gericht op de oplossing van militaire problemen. Daarenboven wordt het milieu rechtstreeks aangetast door de oorlogsvoorbereiding. Om maar te zwijgen van de oorlog zelf.

Terwijl wetenschapsmensen en politici zich algemeen bezorgd maken over de industriële pollutie, wordt er weinig of geen aandacht geschonken aan de bezoedeling als gevolg van bewapening en bewapeningswedloop. En toch is die essentieel. Denken we maar aan de kernproefnemingen. De ongerustheid van specialisten op dit gebied en de druk van de openbare opinie hebben geleid tot het verdrag van 1963, waarbij kernontploffingen in de atmosfeer, in de ruimte en onder water, verboden werden. Als gevolg daarvan is de radio-actieve pollutie aanzienlijk afgenomen en werden ook de mogelijkheden om tot nieuwe typen van kernwapens te komen beperkt. Nu moet nog de laatste en definitieve stap gezet worden : het verbod van alle kernontploffingen, waar, hoe en door wie ook. Er is al een begin : onlangs werd een akkoord gesloten tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie over de ondergrondse kernontploffingen voor vreedzame doeleinden.

We willen hier niet uitweiden over de gevolgen van een kernoorlog. Daarover werd reeds nagenoeg gesproken en geschreven. Een gebruik van dit wapen op grote schaal zou een enorme, ja zelfs onherroepelijke wijziging meebrengen van het milieu, niet alleen in de oorlogvoerende landen, maar op heel onze planeet.

Maar ook zonder kernwapens kunnen militaire operaties ecologische gevolgen hebben die al even erg, zometer erger zijn dan die operaties zelf. Zoals we gezien hebben in Viëtnam. Het gebruik van herbiciden, ontbladeringsstoffen en andere scheikundige substanties heeft geleid tot de vernietiging van de rijstvelden en andere landbouwkulturen en tot het verdwijnen van de bossen in Zuid-Viëtnam. Wat op zijn beurt weer andere, diepe en langdurige wijzigingen in het ecologisch evenwicht heeft te wege gebracht.

De huidige stand van wetenschap en techniek maakt het mogelijk in te werken op de omgeving en in zekere mate ook op het weer. En in de toekomst zullen die mogelijkheden ongetwijfeld nog toenemen. De idee om die mogelijkheden militair te benutten dateert niet van vandaag.

Reeds vóór de tweede wereldoorlog werden er in Duitsland, de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie proefnemingen gedaan met het oog op het verkrijgen van een kunstmatige neerslag. In 1946-1947 verschenen in Amerika de wetenschappelijk-vulgariserende werken van Schaefer, Vonnegut en Langmuir. Het was ook daar, dat de eerste noemenswaardige successen behaald werden, en dit door het versnellen van het kristallisatieproces in afgekoelde wolken. De firma's, die „regen op bestelling“ moesten leveren schoten als paddestoelen uit de grond. Maar tegelijkertijd begon men ook het militair gebruik ervan te onderzoeken.

Professor Wayder van de Cornell University stelde in 1950 voor, Amerikaanse schepen in de Atlantische Oceaan uit te rusten met een speciale apparatuur om de neerslag van de kommunistische wereld af te leiden, zodat die in Europa en Azië met 50 procent zou verminderen en er een kunstmatige droogte zou ontstaan. De Amerikaanse zakenman H. Guggenheim, die in 1953 door het Amerikaans meteorologisch Instituut bekroond werd, verklaarde bij de overhandiging van zijn prijs het volgende : „De atoombom is vandaag het beste middel om het leven te vernietigen, maar de meteorologische oorlog is het beste middel om de bestaansmiddelen te vernietigen“. Hij verduidelijkte verder, dat het mogelijk moest zijn om de wolken, op weg naar de Sovjet-Unie te „verdrogen“, of anderzijds, om daar overvloedige, vernietigende stortregens te doen neerkomen. In 1967 deed de kernfysicus E. Teller, de zgn. „vader van de waterstofbom“, een oproep om het onderzoekswerk in de meteorologische wetenschap te activeren. „Want, - zo zei hij -, wij mogen geen tweederangsmogendheid worden. Als de Russen erin gelukken het weer te beheersen, of bvb. om invloed uit te oefenen op het peil van zeeën en oceanen, dan kunnen ze ons hun voorwaarden opleggen, ook zonder oorlog“. Tenslotte is er de verklaring van vice-admiraal Reinborn : „De techniek van weersbeheersing op grote schaal kan aangewend worden om grote overstromingen te verwekken of om een nieuwe ijstijd te doen ontstaan in voor de vijand strategisch belangrijke gebieden“.

Na een tijdje kwam men echter tot de ontdekking, dat een klimaatwijziging van betekenis enkel kan gebeuren door de nauwe samenwerking van verschillende landen. De fantasische theorieën werden geklasseerd, om de hand te slaan aan ernstiger projecten.

In 1972 maakte de Amerikaanse senator Peel zich tot de spreekbuis van een groot aantal sociale en wetenschappelijke organisaties, geleerden en politici, die van oordeel waren, dat er een internationaal akkoord diende gesloten te worden, teneinde het gebruik van methoden om het milieu te wijzigen voor militaire doeleinden, te verbieden. In 1974 hadden daarover besprekingen en debatten plaats in enkele Amerikaanse ministeriële commissies. Tot wetten of concrete besluiten kwam het helaas niet, daar het Pentagon de voet dwars zette. Dit teneinde zijn proefnemingen, waarin tientallen miljoenen dollar geïnvesteerd waren, niet in het gedrang te brengen. In Viëtnam was men er ondertussen o.a. in geslaagd de regens met 10 tot 15 procent te doen toenemen in een betrekkelijk klein gebied, nl. die van de Ho Chi-Min-route.

Het is bekend, dat er in de lithosfeer en de hydrosfeer soms onstabiele toestanden bestaan die, bij de minste

complementaire actie, aanleiding geven tot processen van grote omvang. Een simpel geweeschot kan de oorzaak zijn van een lawine, die een dorp kan vernielen of een vallei afsluiten. We mogen aannemen, dat zekere aardbevingen oorspronkelijk te wijten zijn aan onbeduidende bewegingen van ondergrondse rotsblokken, - bvb. veroorzaakt door een ondergrondse kernexplosie. Ook de biosfeer, de levende natuur dus, wordt beïnvloed door een wijziging in het milieu. Een kleine verandering in de temperatuur van het water bvb. kan leiden tot de migratie van een hele vissenbevolking over verscheidene honderden of duizenden kilometer.

Een ander voorbeeld, ditmaal in de hogere lagen van de atmosfeer. Het magnetisch veld van de aarde vangt de atoomdeeltjes op, die door de zon worden weggestoten en geconcentreerd in de zgn. „stralingsgordel“. Deze lagen zijn zeer gevoelig en hun radio-activiteit kan dan ook gevaarlijke vormen aannemen, althans voor astronauten en passagiers van straalvliegtuigen. Zoals met de eerste Amerikaanse kernontploffing in de ruimte, in 1959, toen een groot aantal supplementaire atoomdeeltjes in de stralingsgordel werden geworden. Gevolg : toename van het stralingsgevaar, verandering in de toestand van de ionosfeer, storing in de radio-verbindingen over een groot gebied en tal van andere, bijkomende verschijnselen.

Men is er thans zo goed als zeker van, dat de toestand in de hogere luchtlagen niet alleen van invloed is op de lagen daaronder, d.w.z. op het weer maar ook op het biologisch proces op aarde, o.a. zelfs op het levensritme van de mens.

Ook in de biologie, de genetica in 't bijzonder, staat de wetenschap voor grootse perspectieven. Het is thans mogelijk geworden wijzigingen aan te brengen aan de structuur van de molekulen ADN, die de erfelijke eigenschappen van generatie op generatie overbrengt. Wie weet zullen we weldra niet bij machte zijn nieuwe organismen te „scheppen“.

Het is ongelooflijk, wat de wetenschappelijke en technische vooruitgang vandaag kan bereiken en hoe ze op de natuur kan inwerken. Spijtig genoeg is het zo - de geschiedenis is daar om dit te bewijzen -, dat wetenschappelijke ontdekkingen bijna altijd voor militaire doeleinden worden aangewend en dat ook het onderzoek zich in grote mate op militaire doeleinden richt. Als we een ernstige crisis, een vernietiging van onze beschaving, willen vermijden, dan wordt het hoog tijd om aan deze toestand een einde te stellen. We moeten komen tot een ingrijpen van de UNO en het afsluiten van een internationale overeenkomst, teneinde te voorkomen, dat de wetenschappelijke en technische verworvenheden nog langer als wapen tegen de mensheid zouden gebruikt worden...

(Vervolg van blz. 19).

gemeenschappelijke positie bereikt. Deze munt echter uit door vaagheid. In de „wandelgangen“ blijkt echter één ding heel duidelijk. De negen zullen aandringen op uitstel van de slotkonferentie van de noord zuid dialoog tot na de OPEC-konferentie. De lezer neme zelf zijn besluiten.

Dit artikel moest begin december naar de pers.
Volgende maand : hoe de dialoog verder verloopt, en wat we ervan moeten verwachten.

Gent, december 1976.
Ernst Gülcher.

NOTEN.

- (1) Zie daarover bijvoorbeeld : Ernst Gülcher. België en een Nieuwe Internationale Economische Orde - naar een mondiaal ontwikkelingsbeleid. Uitgegeven door het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking, Brussel, 1976.
- (2) Verenigde Staten, Canada, Europese Economische Gemeenschap. (Deze vertegenwoordigt de 9 E.E.G.-landen), Spanje, Zweden, Zwitserland, Japan, Australië.
- (3) - Saoedie-Arabië, Iran, Irak, Algerië, Indonesië, Venezuela, Nigeria, (allen OPEC).
- India, Pakistan, Joegoslavië, Egypte, Kameroen, Zaire, Zambia, Argentinië, Brazilië, Mexico, Peru, Jamaica.
- (4) - Energie. Verenigde Staten, Saoedie-Arabië.
- Grondstoffen. Peru, Japan.
- Ontwikkeling. Algerië, E.E.G.
- Financiële Zaken. Iran, E.E.G.
- (5) Venezuela, Canada.
- (6) Saoedie-Arabië, Algerië, Iran, Venezuela.
- (7) Februari, maart.
- (8) J.S. - informatie - directoraat - generaal - internationale samenwerking van het (Nederlandse) ministerie van Buitenlandse Zaken - nr. 10 - 6 mei 1976.
- (9) Idem - nr. 17 - 2 juli 1976.
- (10) Idem - nr. 20 - 6 september 1976.

BOEKHANDEL

DE FAKKEL

Pluimstraat 14, KORTRIJK
Tel. (056) 213.16

Men vindt er de NIEUWSTE BOEKEN
en GROTE KEUS JEUGDWERKEN

Korting voor rechthebbers.

WENSKAARTEN 1977

Thema „Vrede voor alle volkeren“ in vier kleuren.

- 20 fr. stuk - 6 voor 100 fr. - plus 7,5 fr. port.
- 13 voor 200 fr. plus 10 fr. port.
- 20 voor 300 fr. plus 15 fr. port.

met omslagen en inlassing van wensen in zeven talen.

CORMAN

De "Topboekhandel"
ALLE UITGAVEN
Meer dan 300.000 "pocket"
boeken in 6 talen

Ravensteinstraat, 28-30
1000 Brussel
Tel. (02) 11.67.29

Sociale Zetel :
Ad. Buylestraat 51
8400 Oostende
Tel. (059) 727.24

Kustlaan 169 en
Strandstraat 9
8300 Het Zoute
Tel. (050) 618.28

Het boek dat u
zoekt is er. Zo-
niet CORMAN
zoekt en vindt.
M. CORMAN,
Oostende
Prk. 16.83.33

BOEKENFONDS MARNIX

heeft steeds een uitgebreide keus van :

- Literaire
- Wetenschappelijke
- Politieke
boeken.

Alsook :

- Engelse
(Penguin - Pelican...)
- Franse
(Livre de Poche - 10/18...)
- Duitse
(D.T.V. - Goldmann...)
pocketseries.

AJUNLEI 18 - 9000 GENT
(evenwijdig met Veldstraat).

Tel. 09/25.10.92 Doorlopend geopend van
8.30u - 6.30u

VRIJE TOEGANG.

GRUNDIG

BRAUN

PHILIPS

hifi stereo keten
combinatie

EUROPA ELECTRONIC

ROEDELHSLAAN 2 (100) - STADHUIS - OOSTENDE - TEL. 716.34